

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАКИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР
ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 31 (3259).

Якшанба, 13 февраль 1966 йил.

Баҳоси 2 тийин.

ҚИШЛОҚ КАДРЛАРИ БИЛИМДОН БЎЛСИН

Колхоз ва совхозларимизда мингларча мутахассислар ва қишлоқ ҳўжалиги ташкилотчилари ишламоқда. Улар фан ютуқлари ва илгирлар тақрибасини ишлаб чиқаришга кенг жорий этиб биладиган, қудратли техникани пухта эгаллаган, ҳўжалик ҳисоб-китобини яхши биладиган, янгиликни ихлос қўйиб, шу йўлдан дадил борадиган ва ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган инжиглардир.

Қишлоқ кадрлари ҳалқ ҳўжалигининг ҳамма соҳаларида, аниққиса қишлоқ ҳўжалигида моҳирлик билан иш олиб бориб, КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини изчиллик билан амалга ошириш учун курашмоқдалар. Деҳқончилик ва чорвачиликни янада ривожлантириш, экономикани мустақимлаш, моддий бойликларни кўпайтириш ишга муносиб ҳисса қўймоқдалар. Қишлоқ кадрлари ва мутахассислар таълимдан хиния мўъжизаларидан оқибатда фойдаланиб, деҳқончилик маданиятини тобора юксалтириб, меҳнат сарфи ва ҳаражатларини меҳсини қамқайтирган ҳолда мўл ва арзон маҳсулотлар етказиб йўлларини қидириб топмоқдалар, ўз ҳўжаликларида илгир тақрибларини дадиллик билан жорий этмоқдалар ва шу йўл билан улар деҳқонлар ва чорвачдорларнинг, галларкор ва соҳибкорларнинг ўз меҳнатларидан моддий манфаатдорликларини оширмоқдалар.

Ҳозирги вақтда ўз мутахассислиги бўйича малакасини оширишга интиладиган, бир вақтлар олган билимга ишониб уни янгиликлар билан бойитиб бориш учун курашаётган, илгир фан ютуқларини ва бой тақрибларини кўп билан ўрганишга қизиқмаган қишлоқ ҳўжалиги раҳбарлари ва мутахассислари турмушдан ажралиб қолмадилар, омма ишончини оқлай олмасликлари мумкин. Қўпчиликка бошқоқ бўлиш, оммаини қатта ишларга етаклаш, ишлаб чиқаришни тўғри ташкил этиш учун раҳбар кадрлар ва мутахассислар ўз билимларини доимий суратда ошириб боришлари, ҳўжалик фаолиятини ҳартомонлама кўчүр анализ қилишга ва уни юксалтиришга қодир бўлишлари лозим.

Коммунистик партия ва Совет ҳўкумати кадрларимизнинг билими ва малакасини оширишга ҳамма қатъий эътибор бериб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қийнда чиққан қарори бунинг эркин мисолдир. Бу қарорда асосан қишлоқ ҳўжалиги кадрлари малакасини ошириш системасини такомиллаштириш масаласига алоҳида эътибор берилган. Шу вақтгача ишлаб келган бир йиллик мактаблар ва маҳсус курслар ўрнига колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, қишлоқларда иш олиб бораётган мутахассислар малакасини оширадиган янги факультетлар очилмоқда. Бу хил факультетлар мамлакатимиздаги 78 та қишлоқ ҳўжалик олий ўқув юрлари ҳузурида ташкил қилинган.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарориди «Колхоз ва совхозларнинг раҳбар кадрлари ва қишлоқ ҳўжалик мутахассислари малакасини ошириш факультетларининг асосий вазифаси — фан, техниканинг янги ютуқларини ва илгир тақрибларини ўрганиш асосида тингловчиларнинг қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш технологияси, хинияларнинг меҳнорация, механизациялаш, экономика ҳада қишлоқ ҳўжалик ишлаб чиқариш ва қишлоқ қўрилмишини ташкил қилиш соҳасидаги билимларини ошириб боришдан иборатдир» дейилади.

Кун сайин юксалиб бораётган соҳалистик қишлоқларимизда жуда кўп сонли мутахассислар, олий ва урта маълумоти бўлган агрономлар, зоотехниклар, ветеринарлар, механиклар ва бошқа касб эгалари фидокорлик билан меҳнат қилмоқдалар. Улар техникани пухта эгалламоқдалар, ишлаб чиқаришнинг илгир методларини, фан ва техника янгиликларини турмушга дадиллик билан жорий қилмоқдалар.

Шуниси қўзғовиллик, пастанорлар ҳам, чорвачдорлар ҳам, галларкор ва соҳибдорлар ҳам, ҳўлас қишлоқ ҳўжалигининг ҳар бир тармоғида иш олиб бораётган мутахассис ўз билимининг тобора ошириш учун астойдил интиляпти. Уларнинг кўпчилиги ўз соҳалари бўйича институт ва техникумларда билим олиб, малакаларини оширмоқдалар. Тошкентдаги қишлоқ ҳўжалиги институтининг ўзиди областимизнинг колхоз ва совхозларидан келган 800 га яқин киши сиртдан таълим оляпти. Улар орасида совхоз директорлари, колхоз раислари, бўлим бошқарувчилари, бригада бошлиқлари бор. Ҳўжалик экономикаси ва қишлоқ ҳўжалигини хинияциялаш курсларида совхоз директорларидан 20 киши, колхоз раисларидан 119 киши, бўлим бошқарувчиларидан 50 киши ўқимокда.

Комплекс механизациялашган заено бошлиқларидан 2200 га яқин тракторчи маҳсус курс ва семинарларда таълим олишляпти. Булардан ташқари тракторчилар тайерлаш тўрт ойлик курсларда 500 илгит-қиз ўқимокда.

«Зангори келас» капитанлари бўлишга интиладиган урта чиринлик 150 ўқинган ташаббус бугунги кунда областимизнинг қатор районоларида кенг қанот ёйди. Тошкент насличлик станциясида эса чорвачдор, бригада бошлиқларидан 120 киши чорвачиликка техникани кенг жорий этиш йўл-йўриқларини ўрганишляпти.

Республика сабзавот, картошка ва полз экинлари илкий-текириш институти ходимлари ҳада илкий ходимлари Орионикондиз, Қалқини, Юкори Чирчиқ районоларидан келган бир гурупа сабзавотчиларни фан ютуқлари ва илгирлар тақрибаси билан урроплантирмоқдалар. Бунда хисоллар жуда кўп. Бироқ қишлоқ кадрлари ва мутахассисларини ўқитиш ҳада малакасини ошириш соҳасидаги ишлар ҳали талабга янаво бермайд. Партия ва ҳўкуматимиз колхоз ва совхозларнинг раҳбар кадрлари ва мутахассисларини ўқитиш, малакасини ошириш мақсадида янада кўлай шароит яратиб беришга қарор қилдилар.

Қишлоқ кадрларини қайта тайерлаш соҳасидаги бу янги тадбир қишлоқ ҳўжалиги раҳбарлик қилиш савиясини янада оширади. Эндиги вазифа ана шу қарорда кўрсатилган барча тадбирларни тезроқ ва изчиллик билан амалга оширишдан иборатдир.

Район партия комитетлари ва колхоз, совхозларнинг раҳбарлари билим ва малака ошириш факультетлари ҳада мактабларига тингловчилар ташлаш уларнинг мутахассислиги ва билим савиясини ҳисобга олишлари лозим.

Қишлоқ кадрларининг пухта билим олиши учун зарур бўлган ҳамма шароитларни яратиб берайлик, колхоз ва совхозларнинг раҳбар кадрлари ва мутахассисларини билими ва тақрибаси қанча юкори бўлса, улар ҳозирги замон техникасини қанчалик пухта эгаллаб олсалар қишлоқларимизда иш маданияти шўнчалик юкори бўлади, партияимиз томонидан қўйилган ушан вазифалар шўнчалик муваффақият билан амалга оширилади.

КПСС XXIII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

**ДАДИЛ
ОДИМ**

«Ташавтомаш» заводи цехларида ҳозир тўрт тонналик прицеплар ва етти тонналик автопоездлар ишлаб чиқариляпти. Бу илг қорхона ахли пахтакорларга ўтган иллагага нисбатан тўрт мингта кўп прицеп етказиб бериш мажбуриятини олган. Машинасозлар мажбурият миздан бориб янги илгнинг дастлабки оини муваффақиятлик яқунлади. Заказчиларга 2 минг 105 та прицеп ва 84 та автопоезд юнатилади. Бешта трактор прицепи планга қўшимча равишда тайерланди.

Завод ишчилари ва инженер-техник ходимлари шу кунларда КПСС XXIII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақани тагин ҳам кенг қулоқ ёлдирмоқдалар. Улар 28 мартга дастлабки квартал топиригини барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича адо этиб қўйиш ва партияимиз съездининг ёру юз билан кутиб олиш учун курашаётирлар.

Б. АКСАНИЧ

МУДДАТИДАН ОЛДИН

Олмаликдаги бешинчи микрорайонда яна учта бино қад кўтарди. Уларнинг икитаси турар-жой ва биттаси аҳолига хизмат кўрсатиш комбинатидир. Турар-жой биноларига юздан ортиқ оила кўчиб кирди.

Бу объектлар «Алмаликвиниестрой» курилтиш трестининг биринчи бошқармаси бинокорлари қўли билан бунёд этилди. Съезд шарафига меҳнат ваҳтасида турган Дудина ва Саторов ўртоқлар бошлиқ комплекс бригада аъзолари бу бинолар курилтишнинг муддатидан олдин тугаллашига ўз муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Ҳозир микрорайонда қад кўтарайтган бошқа объектлар курилтиш ҳам жадал суратлар билан олиб бориляпти.

Х. ЮСУФАЛИЕВ

80 МИНГИНЧИ ТРАКТОР

Корхонаимиз бош конвейеридан яқинда 80 мингинчи трактор тушди. Янги техника ва технологияни жорий этиш туфайли илг сайин агрегатлар ишлаб чиқариш ҳажмининг кенгайтирмоқдамиз. Ҳозир тракторлар қуввати 40 от кучига етказилди. Бунинг натижасида гарантия муддатини 12 ойдан 20 ойгача узайтириш имкони яратилди.

Илгирлари 2052 маркали шестерининг фақат юкори қисмигина ўтди тобларлар эди. Ҳозир эса деталнинг ҳамма томонлари ўтди тобланаётир. Бу уларнинг чидамлилик даражасини оширди. Яна бир янгилик. Илгирлар трактор деталларини мойлаш учун илгир мойи қўлланиларди. Ҳозир эса илгирга нисбатан бирмунча сифатли бўлган астойл ишлатилапти. Автол шестериналарнинг ишга чидамлиги янги бир даража ортирди.

Хаммасларимиз ҳозир КПСС XXIII съезди шарафига меҳнат ваҳтасида туриб дастлабки муваффақиятларини қўлга киритдик.

Х. ОЛИМЖОНОВ,
С. ТУЛАЕВ,
Ўзбекистон трактор-йиғув заводи ишчилари.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ҲАРБИЙ АСИРЛАРНИ АЙИР-БОШЛАШ ТУГАЛЛАНИ ДЕБ ҚОЛДИ

ДЕХЛИ. 11 февраль. (ТАСС). «Равалпиндида бўлиб ўтган учрашувимизда айирбошланмай қолган ҳарбий асирларни айирбошлаш ва уни қайтариш ишларини қилган эди», — деди Хиндистон курулқидидаги кўчалар шобининг бошлиғи генерал Чоудхури. Кеча кечқурун Чоудхури Равалпиндида Деҳлига келди. У ерда Чоудхури икки кун мобайнида Покистон армиясининг қўмондонини генерал Мусо билан музокара олиб борди.

Покистон ва Хиндистон томонлари, — деди яна Чоудхури, — иккала мамлакат қўшилларини ақратилишнинг боришдан қаноат ҳосил қилганликларини изҳор қилдилар.

ХИНДИСТОН БИЛАН ПОКИСТОН ЎРАСИДА САМОЛЕТЛАР ЯНА ҚАТНАЙ БОШЛАДИ

ДЕХЛИ. Ғарбий Бенгалия — Ассам штати маршрутларида Хиндистон билан Покистон ўрасида хинд самолётлари яна қатнай бошлади. Бу маршрутлар Шарқий Покистон территорияси тепасидан ўтади.

УЧТА САМОЛЕТМИ?

ПАРИЖ. 11 февраль. (ТАСС). Бизда учта самолёт қўлаб тушгандай таассурот шайло бўлди: Ушанг икитаси ерга ва ушанг икитаси деңизга тушди, деди Франс Пресс агентлигининг мухбирига Испаниянинг Париждаги Испания-консули Рафаэль Лоренте. У 17 январда ҳава тўқнашуви бўлган пайтда Паломарес яқинида жойда эди.

Агар Лорентенинг ва ҳалокат юз берган пайтда у билан бирга бўлган кишиларнинг айтганлари тўғри бўлиб қисса, лемак, Американинг расмий, радийаси эълон қилинган бўлиши мумкин. Испания матбуотининг дастлабки хабарларида айтилганидек, Американинг икитта бомбардировкичи самолёти билан битта апарачикчи самолёти тўқнашиб кетган бўлиб чиқади, дейди АФП мухбири.

Ф. КАСТРОНИНГ У ТАНГА МАКТУБИ

НЬЮ-ЙОРК. 11 февраль. (ТАСС). Кубанинг БМТ даги доимий наслик назафатини бежаруви. Ҳуш Хурибе неча беш септатари. У Танга Куба бош министри Фидель Кастроининг мактубунинг топириди. Куба ҳўкуматининг бошлиғи ўз мактубиди Латин Америка мамлакатлари (Мексикадан ташқари) БМТ даги вазилларининг Хафезини Кенатини раисига йорган хатиди Кубага ҳамда Осиё, Африка ва Латин Америка халқларининг биринчи бирдамлик конференциясига қарши олдинга суртилган, Латин Америкасининг ишларига «араляш» деб аталган айномаи рад этди.

Бу шийонининг мунофиқона мақсади, деб қайд қилди Фидель Кастро ўзининг бу хатиди. Қўшма Штатларнинг Латин Америка мамлакатлари ишларига қулоқни интервенция бўли билиб араваштиганини оқлаш, Кубага қарши ағираси таъйирлашганини илгирлашдан иборатдир.

Шунинг таъкидлаб, деб пайд қилди Фидель Кастро. «Араваш» тўғрисида айтган Америка империализмининг энг итактор кўралари бўлган ҳўкуматлардан кейиб қилимоқда. Бу ҳўкуматларнинг кўчилиги Америка қўшинларининг Доминикана Республикасидаги қарораш Латин Америка мамлакатлари интервенцияга қарши курашга нучайтириш ва ўз оқибати ҳада мустақиллиги учун курашайтган халқларга ердан бериш тўғрисидаги қарорларини батамом қўлаб-қувватлайди.

АМЕРИКА САМОЛЕТЛАРИ МАКТАБЛАРГА БОМБА ЕГДИРМОҚДА

ХАНОИ. 11 февраль. (ТАСС). Америка авиацияси Вьетнам Демократик Республикасидаги мактабларини, қасалхоналарини, черковларини ва ўй-жой биноларини бомбардиров қилишни ва ўққа тутини давоми эттирмоқда.

9 февралда, дейлади ВИА агентлигининг хабариди, Американинги 12 самолёти Хатинь виллоятининг Хуонке районида аҳоли яшайдиган бир қанча жойларни бир соат бомбардиров қилди. Америка илгирчилари Хуонгфук қишлоғида мактаб устига бомба егдилар. Мактаб ўқувчиларидан 57 бола ва қишлоқ аҳолисида саккиз киши ўлдирилди ва жароҳатлангилариди.

ИККИ АЖНАБИЙ МУХБИР ЗАМБИЯДАН ЧИҚАРИБ ЮБОРИЛДИ

ЛУСАКА. Икки аянабий журналист — Лондондаги «Дейли Экспресс» газетасининг ва Жанубий Родезияда чиқадиган «Родезия Геральд» газетасининг мухбирларини мамлакатдан чиқариб юбориш тўғрисидаги қарор Замбияда эълон қилинди.

Кейинги кунларда Солсбери, Ноганесбург ва Лондон Замбияга қарши мисли қўрилган кампания бошлаган эди. Замбия Республикасининг президенти Кеннет Кауанда мен Ғарб матбуоти Замбиянинг ва Замбия ҳўкуматининг оғрўсини тўқитишга йўл қўймайман, деди.

САЙГОНДА ВАБО

Январ ойида Сайгонда бир неча ун кишининг вабо билан оғирлагани қайд қилинди, дейлади Рейтер Агентлигининг хабариди. (ТАСС).

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

Куба революцион ҳўкумати, дейди Фидель Кастро, биринчи бирдамлик конференциясининг импералистик интервенцияга қарши курашга нучайтириш ва ўз оқибати ҳада мустақиллиги учун курашайтган халқларга ердан бериш тўғрисидаги қарорларини батамом қўлаб-қувватлайди.

АМЕРИКА САМОЛЕТЛАРИ МАКТАБЛАРГА БОМБА ЕГДИРМОҚДА

ХАНОИ. 11 февраль. (ТАСС). Америка авиацияси Вьетнам Демократик Республикасидаги мактабларини, қасалхоналарини, черковларини ва ўй-жой биноларини бомбардиров қилишни ва ўққа тутини давоми эттирмоқда.

ИККИ АЖНАБИЙ МУХБИР ЗАМБИЯДАН ЧИҚАРИБ ЮБОРИЛДИ

ЛУСАКА. Икки аянабий журналист — Лондондаги «Дейли Экспресс» газетасининг ва Жанубий Родезияда чиқадиган «Родезия Геральд» газетасининг мухбирларини мамлакатдан чиқариб юбориш тўғрисидаги қарор Замбияда эълон қилинди.

Кейинги кунларда Солсбери, Ноганесбург ва Лондон Замбияга қарши мисли қўрилган кампания бошлаган эди. Замбия Республикасининг президенти Кеннет Кауанда мен Ғарб матбуоти Замбиянинг ва Замбия ҳўкуматининг оғрўсини тўқитишга йўл қўймайман, деди.

САЙГОНДА ВАБО

Январ ойида Сайгонда бир неча ун кишининг вабо билан оғирлагани қайд қилинди, дейлади Рейтер Агентлигининг хабариди. (ТАСС).

ШАРТНОМА ИМЗОЛАНДИ

СССР Олий Советининг Президиуми 11 февралда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасида шу йил 15 январда Улан-Баторда имзоланган дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартномани ратификация қилди.

Кремлда бўлган мажлиси СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний оиди. Мажлисда СССР Олий Совети Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси Б. Н. Пономарев, СССР Олий Совети палаталарининг раислари И. В. Спирidonов, Я. В. Пейве, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгиадзе ҳозир бўдилар.

КОСМОС-108 ПАРВОЗДА

1966 йил 11 февралда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши — «Космос-108» учирилди.

Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программа мувофиқи космик фазонинг тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўъалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

БАР МЕДИКЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА БЎЛИШИ

Бирлашган Араб Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлиги статистикасининг бош директори доктор Абдил Азиз Раид Хасан бошчилигидаги Бирлашган Араб Республикаси медалари гурупаси Ўзбекистонда беш кун меҳмон бўлиб турди.

Меҳмонлар Тошкентдаги бир қанча даволаш муассасаларида бўлиб, медицина илмий-тадқиқот институтларининг иши билан танишдилар. Улар Фарғона областига бориб, бу ерда касалхоналари ва колхозлардаги тўғруқхоналарни қўздан кечирдилар.

УЧТА САМОЛЕТМИ?

ПАРИЖ. 11 февраль. (ТАСС). Бизда учта самолёт қўлаб тушгандай таассурот шайло бўлди: Ушанг икитаси ерга ва ушанг икитаси деңизга тушди, деди Франс Пресс агентлигининг мухбирига Испаниянинг Париждаги Испания-консули Рафаэль Лоренте. У 17 январда ҳава тўқнашуви бўлган пайтда Паломарес яқинида жойда эди.

Агар Лорентенинг ва ҳалокат юз берган пайтда у билан бирга бўлган кишиларнинг айтганлари тўғри бўлиб қисса, лемак, Американинг расмий, радийаси эълон қилинган бўлиши мумкин. Испания матбуотининг дастлабки хабарларида айтилганидек, Американинг икитта бомбардировкичи самолёти билан битта апарачикчи самолёти тўқнашиб кетган бўлиб чиқади, дейди АФП мухбири.

Типични тарвадоримиз. А. Холиқов чизган расм.

ПАРТИЯ ХОДИМИ
МИНБАРИ

КАДРЛАРГА ТАЯНИШ

Тўғриси айтганда, илгари кадрларни тайинлаш ва уларни жой-жойига қўйиб ишлатиш соҳасида бизда тавассулчилик, падал-партишчилик йўл қўйиларди. Меҳнатда бироз ўзини кўрсатган кишини, унинг билими, қобилиятини ҳисобга олмай, бригадир, азе-но бошлиғи қилиб тайинларди.

Тўғри, уларнинг баъзилари тошхирини эплаб кетарди. Лекин кўплари раҳбарликнинг уйдасидан чиқолмас, одамлар билан умумий тил тополмай қийналишарди. Натижада, бир йилнинг ўзига баъзи бригада бошлиқлари икки-уч бор янги-лариди.

Тажриба шуни кўрсатдики, раҳбарни ҳадеб янгилаш билан аҳолини яхшилаб бўлмас экан. Энг муҳими ишни бошидан пухта қилиш, кўпчиликнинг ҳуш ва гайратини аниқ бир максатга қарата олиш лозим. Бунинг учун раҳбар малакали, кўпчилиكنи сўзини ўтказиб бериладиган бўлиши керак. У бировдан иш талаб қилар экан, аввало ўзи меҳнатда намуна кўрсатадиган бўлсин. Колхоз коммунистларининг йилги ишларида бу масалани атрофлича муҳофиза қилиш.

— Ҳозирги пайтда, — деб айтишди коммунистлар, — талаб бутунлай бошқача. Колхозда бошчилик қилиш учун фақатгина ишлаб чиқаришда ортирган тажрибанинг ўзи етмайди. Биз кадрларни у еки бу лавозимга тайинлар эканмиз, бунда асосан билими, малакасини, деҳқончилик илминда хабари бор-йўқлигини ҳисобга олмоғимиз керак.

Худди ана шу йўлдан бордик. Колхозимизнинг биринчи бригадасига Қ. Исмаилов раҳбарлик қиларди, лекин бригада сурункасига планини бакармасдан келарди. Биз бу бригадага бошчилик қилишни қўлини кўрган деҳқон Назирқул Толиповга тошхирдик. Ана шундан буён тўрт йил ўтди. Назирқул ана биринчи йилдеки бригадани оёққа тургади.

Толиповнинг раҳбарлик санъати нимадан иборат?

Дастлаб шуни айтиш керакки, у киши ниҳоятда камтар ва камсухан деҳқон. У дўпписани ёмон кўради. Хар кимнинг кайфияти, руҳига қараб муомалада бўлади. Бригадасидоғиларнинг бири билан ана, бири билан ука тутинган.

Толиповнинг раҳбарлик санъати нимадан иборат?

Дастлаб шуни айтиш керакки, у киши ниҳоятда камтар ва камсухан деҳқон. У дўпписани ёмон кўради. Хар кимнинг кайфияти, руҳига қараб муомалада бўлади. Бригадасидоғиларнинг бири билан ана, бири билан ука тутинган.

Уларнинг шодлигига ҳам қай-гусига ҳам шерик.

Назирқулнинг бригадаси йилдан-йилга юксала борди. Дастлаб йили 29, 1963 йилда 40 центнердан хирмон кўтарди. Ўтган йил ҳам хирмон баракали бўлди. Бу ютуқлар — ишлаб чиқаришга иккунд муносабатда бўлиш, кўпчиликнинг куч ва гайратини зиммага олишга меҳнурнинг ба-жарилишига йўналиш билиш маҳоратининг натижасидир.

Ҳосилдорликнинг ортиси тўфайли даромад ҳам кўпайди. Бригада аъзоларининг маданий-маиший турмуши янада яхшиланди. Ҳар бир колхозчининг йиллик даромади 2,5—3 минг сўмданга. А. Зокиров, С. Зиёнова, Т. Аширқуллов урғокларининг йиллик даромади салкам 4 минг сўмданга етди. Нигирма икки хўжаликдан 20 та синг йилги қурилган уйларга кўчиб кирди.

Колхозимизда Н. Толипов сингари ишчан ва ташилотчи кадрлар кўп. Маю, коммунист С. Юнусовни олиб кўрайлик. У ҳам қолоқ бригадани кўтариш йўлида кечани-кеча, кундузи-кундуз демай ишлади. Агротехника қондаларига қатъий рияз қилиниши ва техникадан моҳирлик билан фойдаланилиши бошчилик қилди. Бригаданинг ҳар бир аъзоси қалбида лахтакорлик касбига чексиз ихлос, меҳр уйғотди.

Ганининг қисқаси шунки, илгари бригаданинг планни ярим йўлда қилиб кетарди. Колхоз партия комитетининг бюро аъзоси С. Юнусов бригадирлик қилган, ҳосилдорлик кескин кўтарилди. Ўтган йили план 170,4 процентга етказиб бакарилди. Шунингдек И. Матоннов урғок бригадир қилиб тайинланган коммунист Э. Қўшмоқов ҳам «оқ олтин» хирмонининг юксалишига муносиб ҳисса қўшмоқда.

Бу мисоллардан кўриниб тури-ришчи, кадр соҳа бўлса, хўжалик юксалтиришда, план ва тошхирлар ортиси билан бакармасдан бўлиш керак.

Колхоз правалениеси ҳамда партия комитети кадрларнинг ишчи билимининг, маданий-маиший ошқирини тўғрисида ҳам тинимай таххўрлик қилмоқда. Бошлангич сибей ва марксизм-ленинизм асослари мактабларига машғулдорлар қизинг ўтмоқда. Пропагандистлар — олий маълумотли ўқи-лар

лари томонидан ўқилмоқда. Ҳозир ана шундай текстлар ан-чагина бўлиб қолди.

Мазкур студия ижтимоий-ла-рини ҳисобга олиб, уни яқин орада олиб ўзув юртларидо овоз ёзиб олиш студиясига ай-лантиришга қарор қилинди. Ке-линкалик олиб ўзув юрт-лари ва техникаларга тиниқ ёзиб олинган текстлар, маш-лар, диктант ва бошқа мате-риаллар юбориб турилади.

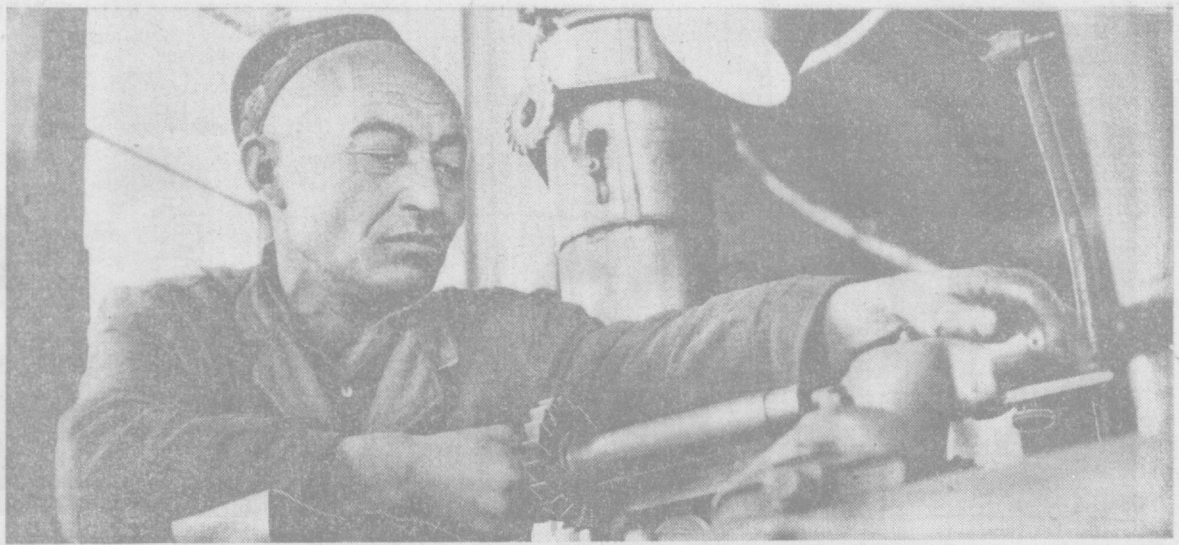
А. АБДУЛЛАЕВ.

тўғрилар О. Гуломов, А. Ха-литов, М. Назиров сингари ўр-тоқлар машғулдорларнинг қиз-қарли ўтишини таъминламоқ-далар.

Шу кунларда ҳаммининг диққат-этибори қўлдан экки кампаниясига тайёргарликка қаратилган. Техника шай қи-либ қўйилмоқда. Далага қўи-лаб ўғит чиқармоқда.

Биз, бу йил янги мар-ларини эгаладмиз. Ҳосилдор-лики ошириш, маҳсулот таи-нархини қайайтириш соҳасида янги ютуқларни қўлга кирита-миз.

И. РАЖАВОВ,
Бўқа районидаги Свердлов
ноли колхоз партия ко-
митетининг секретари.

Жонажон партияимизнинг XXII съезди очилганда кун қийлаш-ган сари меҳнат мубокасаси тобо-ра авай олапти. Ҳамма сьездга узининг муносиб меҳнат совгаси билан бориш умиди билан яша-моқда. Тошкент асбобозлиги за-водининг ишчиси Гафур Қодиров ҳам сьездода вақтасида туриб фидономона меҳнат қилмоқда. У нормасини доим ошириб адо-этлпти. Унинг маҳсулотлари фа-қат аъло сифатли бўлмоқда. Су-ратда: Усифат Ф. Қодиров иш ус-тида.

А. Палехов фотоси.

МАМЛАКАТНИНГ МИЛЛИЙ БОЙЛИГИ

Асосий ишлаб чиқариш фондлари — бу мамлакатнинг ишлаб чиқариш базасидир. Ана шу базанинг ҳажми ва техника дара-жаси давлатнинг иқтисодий ва мадффа қуд-ратини белгилайди ҳал қилувчи роль ўйнай-ди. Асосий ишлаб чиқариш фондлари: меҳнат қуроллари — машиналар, асбоб-ускуналар, транспорт воситалари, ишлаб чиқариш бино-лари ва иншоотлар, ирригация ва мелiorа-ция тармоқлари, шунингдек ишлаб чиқариш-да маҳсулот берадиган молларни ўз ичига-олади. Бизда ҳисобга олиш ва планлаштириш-да практикада бир йилдан ортиқ хизмат қи-лишга қобил бўлган ва қиммати 50 сўмдан-кам бўлмаган меҳнат қуроллари ишлаб чиқ-ариш фондига қўйилади. (Агар ишлаб чиқ-ариш қурол 50 сўмдан кам турса, у оборот-маблагга айланиб қолади).

Узининг моддий маъмунига кўра ишлаб-чиқариш фондлари асосий капиталга мун-дифик келади. Ленин сибей иқтисоднинг бу-йиқ категориясини ўртасида принципий фарқ-бор. Агар капиталга ишлаб чиқариш қурол-и асосий капитал сифатида қаралса, қис-млик бўлади ушунга қараб сонал функ-циясини бакармади — меҳнаташлар мод-дий фаровонлигини оширишга хизмат қилади.

Ҳодимнинг фонд билан қуролларнинг-де-тан ибора бор. Бу ҳодимнинг ишлаб чиқариш-воситалари билан қуролларнинг даражасини-билдиради. 83-ўзидан, кўришчи турбидини, фонд билан қуролларнинг ишчи меҳнати уну-мдорлигини оширишда ҳал қилувчи омилдир. Шу ўринда бир мисол келтирамиз: масала-н, фақатгина арава ва темир бекзўрлар билан қуролланган ёр қазувчи ҳозирги замони-нинг кучли экскаваторига ага бўлган экскаватор-чи қараганда бир неча минг марта кам ишни-бакармади.

Академик А. И. Бернинг таъкидлашча, халқаро нормага кўра ишчи ўз билан кучи-билан бир йилда 150 киловатт-соатга бара-вар ижтимоий ишни бакаршини мумкин. Бу бир-йил ичидан 300 иш қилибда ишчининг ҳар-бир кундаги ишчи ярим киловатт-соатга тен-г келади демакдир. Шундай қилиб, ишчи са-киз соат давомида ўзининг ўртача қувватини-62,5 ватт (бир от кучининг 12,1 қисми) га-ча етказиши керак.

От кучининг 12,1 қисми... Бу билин-чи ҳозирги саноат (ўртача) таъминининг эн-ергии билан қуролланганда таъминини 100 марта-кадир. 1963 йилда совет ишчисига ёрдам та-риқасида 13,5 киловатт-соат электр эн-ергии сарфланган. Бу 1913 йилдаги эски Россия қуратиқиндан, 29 марта ортиқдир.

Ушунга қараб, партияимиз революция-сиз галабасидан кейин совет халқи Коммунист-партия раҳбарлигида Ленин қўрсатмалари-а амал қилиб, тарихан қисқа вақт ичида ўз-қудрати ниҳоятдан дунёда иккинчи ўринини-ишғол қиладиган биринчи даражада ишлаб-чиқариш аппаратини яратди. 1923 йилдан 1963 йилгача мамлакатда саноат ва ку-риллининг асосий ишлаб чиқариш фондлари-роппа-роса 51 марта кўпайди; транспорт ва-алоҳа соҳасида 11,6 марта ортиди. Бироқ бу-соҳаданги ўшиш қишлоқ хўжалигида бирмун-ча кам бўлди. Яъни тахминан 3,5 марта ўсди. (қорамолни қўшганда). Қорамолни қўш-ганда эса асосий ишлаб чиқариш фондлари-қишлоқ хўжалигида 9,4 марта ўсган.

Фақат шу етти йилликнинг ўзига соци-алистик саноатимизнинг асосий ишлаб чиқ-ариш фондлари икки марта ўсди. АҚШ учун-эса бундан икки барабар кўпайиш учун 30-йил керак бўлган эди.

Экономикамизни социалистик рекон-струкция қилиш кенг аёқ олдиндаган дав-рида бошла — 1929 йилда СССРнинг ишлаб-чиқариш фондлари АҚШ ишлаб чиқариш фон-дига таққослаганда атиги 7 проценти яқин-ли ташкил этар эди. 1963 йилга келиб эса-бу рақам 68 проценти етди.

Маълумки, ишлаб чиқариш фондларидан-ташқари ишлаб чиқаришга алоқаси бўлма-ган фондлар ҳам мавжуддир. Уй-жой ва комму-нал хўжалиги, халқ маорифи, фан, соғлиқ-ни сақлаш ҳамда бошқа муассасаларнинг би-нолари ва ускуналари шулар жумласига ки-ради.

Халқ хўжалигининг барча асосий фон-длари қиймати 1964 йил 1 январда 434 мил-лиард сўмдан бўлган ҳисоблаб қилинган. Бу-ҳар бир совет кишинига ҳисоблаганда ўрта-ча 2 минг сўм атифида тўғри келади. Ана шу-ҳажмининг 58,5 проценти ишлаб чиқариш-фондлари ҳиссасига тўғри келади. (АҚШ да-бу рақам 41 проценти ташкил этади).

Асосий ишлаб чиқариш фондлари 1964-йил бошида саноатда 124 миллиард сўм-ни, қурилишда 8 миллиард, транспортда 51-мил-лиард, алоҳада 3 миллиард, қишлоқ хўжа-лигида 57 миллиард, савдо, умумий оғакла-ти ва тайёрлов ишларида эса 11 миллиард сў-мин ташкил этади.

Асосий ишлаб чиқариш фондлари струк-турасида (бу айниқса саноатга тааллуқли) иккита асосий — актив ва пасив элементи-фарқ қилиш керак. Биринчи элементи ма-шиналар, ҳар хил ишлаб чиқариш ускуна-лари, иккинчиси эса меҳнат унумдорлиги да-ражасига бевосита таъсир қўрсатмайдиган-ва тайёрлов ишларида эса 11 миллиард сў-мин ташкил этади.

Табиийки, оқилона иш юритиб ва имко-ниятлар даражасини ҳисобга олиб фондларнинг-актив қисми ҳиссасини алоҳи бир қисмга ю-юри даражада тутиш зарур. Ленин афсуски, бу-талаб ҳамма вақт ҳам қондирилган эмас ва-қондирилвермайдиган.

Иқтисодий темада

Масалан, 1952 ва 1953 йилларда капитал-маблаг сарфлаш структурасида асбоб-уску-налар ҳиссасига маблагнинг атиги 27 проценти-тўғри келди. Маблагнинг қолгани эса қу-рилиш-монтаж ва бошқа капитал ишларида сар-фланган. 1963 йилда эса асбоб-ускуналарга-эса маблагнинг 49 проценти сарфланган. Ам-мо бирмунча яқин бўлиб қўрилган бу қўрсатки-ч ҳам бизнинг орауларимиздан анча узоқ бў-лса керак. Хуллас, янгидан барпо этилаётган-саноат ишлаб чиқариш фондлари структу-расини аниқлаш учун қурувчилар ва ай-ниқса лойиҳачилар жуда кўп ишларни қи-лишлари керак.

Ишлаб чиқариш фондларининг техника-даражаси жуда катта аҳамиятга эгадир. Етти-йил ичида саноатининг қудратини икки ба-равар оширган эканмиз, бу фақатгина юксак-суръатдагина эмас, балки янги корхоналар-нинг техника даражасидан ҳам дарак бер-тирибди. Негаки, янги корхоналар қонда бў-йича фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқ-лари асосига барпо этилган. Шунингдек, элек-тротрэнсформатор (ўрил келганда айтиб ўти-ш керак), етти йил мобайнида ишчи меҳнати-нинг эн-ергии билан қуроллангани икки бара-варадан зиёд ўсди), машинасозлик ва металл иш-лаш, химия саноати ҳиссаси ўсди. Бутун халқ-хў-жалиги тараққиётини таъминлайдиган бу-ҳисса етти йил ичида 27 дан 35 проценти-га кўтарилди.

Кўпгина қўрларда янгидан ишга туши-рил-ган корхоналарнинг лойиҳада кўзда тутил-ган қуввати ёмон ўзлаштирилди. Масалан, мар-казий статистика бошқармаси 1963 йил 1-июн-гача лойиҳада кўзда тутилган қувват-даражасига етмаган 107 та саноат корха-насини таллаб олиб, текшириб кўрди. Маълум-бўлишча 15 та объект 1960 йилгача экс-плуатацияга тошхирилган. 1960 йилда эса-яна шунча корхона ишга туширилган.

Айрим корхоналарда келтирилган янги-ускуналар, ишлаб чиқаришга алоқаси бўлма-ган ишчи қувватини ҳам учратиб мумкин. Марказий Ко-митет Пленуми ишлаб чиқариш фондларидан-ақ яхши фойдаланишдан корхоналарнинг-иқтисодий манфаддорлигини ошириш юзаси-дан қиёбат тадбирлар белгилади. Жуғалдан, корхоналар фойдасидан ажратилган сўм-малар шу қорхонага биринчи қўйилган фон-длар қиммати қараб белгиладиган қонда-жорий қилинади.

Асосий ишлаб чиқариш фондлари — ма-млакатнинг миллий бойлигидир. Ана шу бой-ликни қўлайлиқ билан ишнинг қўлини би-либ фойдаланиш ҳар бир совет кишининг-бурчидир.

И. ПАВЛОВ,
(ТАСС).

Капитал ремонтга ўтказилган пуллар кор-хонанинг тасарруфига қолади. 1963 йилда-бундай ажратмалар 3 миллиард сўмин таш-кил этди. Улар асосий максатда — ишлаб-чиқариш фондларини капитал ремонт қи-лишга сарфланган.

Амортизация ажратмаларининг йиллик сўм-маси қандай ҳисоблаб қилинади?

Бунинг осонроқ тушунириш учун бир ста-ноқнинг мисолга оламиз. Бу станокнинг бо-шлангич қиммати атайлик минг сўм. Хизмат-муҳлати 10 йил. Шу давр мобайнида унга-450 сўмдан сарфлаб, икки марта капитал-ремонт лозим бўлади. Жами 1900 сўм бў-лади. Бу сўмдан станок ўн йил ишлаганидан-кейинги қолдиқ сўм — жуда бўлмаганда-100 сўмин четириб ташлаш керак. Демак-1800 сўм қолди. Ана шу сўмнинг ўн йил-мобайнида 180 сўмдан тўлаб бориш лозим-бўлади.

Ушундан фойдаланишнинг интенсивлиги, унинг моддий ва маънавий эскириши ҳис-обга олиниб ажратилган асосий фондларнинг-хиз-мат муддати амортизациянинг ҳисоблашда му-ҳим элемент ҳисобланади. Сўнгги вақтларда-экономистлар мубайн доирадаги машиналар-учун белгиланган амортизация муддатларини-борган сари қаттиқ танқид остига олмақда-лар.

Масалан, «ИК62» маркали токарлик —винт-қирқиб станокнинг хизмат муддати 23 йил-га мўҳалланган. Ана шу йиллар мобайнида-унинг ремонтига 8,5 минг сўмдан ортиқ пул-сарфлангани керак. Вақоланин, янги станок-нинг баҳоси 1400 сўм туради. «Э-652» ти-пин-даги экскаваторнинг тўла хизмат қўрсатиш-даврида ремонт қилиш ва техника хизмати-қўрсатиш учун сарфланган харажатни янги-машина тайёрлашга кетадиган харажатдан 5-марта қимматдир.

Шу нуқтадан назардан қараганда, социали-стик давлат корхонаси тўғрисидаги Низоми-нинг корхоналарга капитал ремонт учун белги-ланган амортизация ажратмаларга аниқ эрки-хўжаликнинг қилиш ҳуқуқини берадиган қу-ниги жуда катта аҳамиятга эгадир. Агар эски-ускуналар ремонт қилиш экономика жиҳа-тидан ўзини оқламайса, у ҳолда корхона ана-шу маблаг ҳисобига янги ускуна сотиб олиши-мумкин.

Хўжадлик юришнинг социалистик систе-маси ишлаб чиқариш қувватларини анча ди-намик равишда ўстириш билан бирга, ана-шу қувватлардан рационал ва бирмунча ин-тенсив фойдаланиш имконини ҳам беради.

Ленин социалистик система берадиган қу-лайликлардан бизда ҳали тўла фойдаланил-маётди. КПСС Марказий Комитети сентябрь-Пленумида сўнгги йилларда саноат маҳсу-лотининг ўшиш суръатларини ишлаб чиқариш-фондлари ўшиш суръатига оғаклаштириш-қўрсатиб ўтилди. (Вақоланин бизда саноат-маҳсулотининг ўшиш фондларининг ўшишидан-олдинда боради). Шунингдек, ишлаб чиқ-ариш фондлари қимматининг ҳар бир сўм-маси ҳиссасига тўғри келадиган саноат маҳсу-лоти ва миллий даромад ҳам бирмунча ка-майиб кетди.

Марказий Комитет Пленуми капитал ма-благлар сарфлаш ва асосий ишлаб чиқариш-фондлари берадиган фойдани қўлайлиқни са-лоатиимизнинг энг асосий резервларидан би-ри эканини таъкидлади.

Кўпгина қўрларда янгидан ишга туши-рил-ган корхоналарнинг лойиҳада кўзда тутил-ган қуввати ёмон ўзлаштирилди. Масалан, мар-казий статистика бошқармаси 1963 йил 1-июн-гача лойиҳада кўзда тутилган қувват-даражасига етмаган 107 та саноат корха-насини таллаб олиб, текшириб кўрди. Маълум-бўлишча 15 та объект 1960 йилгача экс-плуатацияга тошхирилган. 1960 йилда эса-яна шунча корхона ишга туширилган.

Айрим корхоналарда келтирилган янги-ускуналар, ишлаб чиқаришга алоқаси бўлма-ган ишчи қувватини ҳам учратиб мумкин. Марказий Ко-митет Пленуми ишлаб чиқариш фондларидан-ақ яхши фойдаланишдан корхоналарнинг-иқтисодий манфаддорлигини ошириш юзаси-дан қиёбат тадбирлар белгилади. Жуғалдан, корхоналар фойдасидан ажратилган сўм-малар шу қорхонага биринчи қўйилган фон-длар қиммати қараб белгиладиган қонда-жорий қилинади.

Асосий ишлаб чиқариш фондлари — ма-млакатнинг миллий бойлигидир. Ана шу бой-ликни қўлайлиқ билан ишнинг қўлини би-либ фойдаланиш ҳар бир совет кишининг-бурчидир.

И. ПАВЛОВ,
(ТАСС).

ТОШКЕНТ ПЛАНЕТАРИЙСИДА

Поитахтинининг Тўшкент жо-мидати маданият ва истироҳат-бўғида ишлаб турган планетарий-фа-зо илм ютуқлари билан қи-яқувчилар ва айниқса мактаб-ўқувчиларнинг севимли жойига-айланаб қолган. Планетарий-фойдасида аниқиб виставка та-шил-тил-тилган. Бу ерга қўйилган-астрономияга оид лозим, мурак-каб аппаратлар, осмон элчиси —-метеорит парчалари ва бошқа-астрономиянинг ўзбек илмий-атеистик пропаганда олиб-бру-рувини мазкур муассасага ки-ши қизиқининг ортириб юборади.

Планетарийда киёнонинг пай-до бўлиши тўғрисида дин ва-фан таълимоти, фаннинг ўрганиш-и, ўзлаштиришда совет астроно-миясини ҳамда космономияни қўлга киритаётган мислиси ютуқ-лар ҳақида мунозаам равишда-лекиларлар ушатириб туради. Лекиларлар кўнча аниқий та-рих билан — яъни юлдузлар ва-Меркурий, Венера, Марс, Юпитер, Сатурн ва планеталарнинг ха-ракатиини махсус асбоблар ор-қали кузатиш билан қўшиб олиб-борилади. Бу эса яқин тинглов-чилар онига ўрнашиб қолган-дунё ҳақиқати алоҳид тушуни-ларнинг сохта эканлигини далил-лар орқали фан атишда муҳим-роль ўйнайди.

1965 йил мобайнида планета-рий одамлар билан доим таълим-бўлади. Ой сайни план асосида-ушатирилган 720 та лекилар-сўх-бат мингтаб ишчиларга тўғри-таассурот қолдири. Лекторлар-дан 3. Усенова, В. Шевченко, К. Розенберг, Ш. Примуков ва-бошқалар тўғрисида фанкит мате-риаллар билан содда қилиб тушу-нириб берадилар.

Тошкент шаҳрининг мактаб-ўқувчилари планетарийга уш-ган ҳолда тез-тез келиб туради-лар. Чунки бу ерга ўтказилган-тар тадбирлар астрономиядан-ақ билимларини пухта ўзлашти-риш ва атеизм тарбиясида ҳу-қуқларга катта ёрдам берамоқда.

Планетарийнинг 1966 йилга-мўҳалланган тадбирлари ҳам-бой, қилма-қилди. Юлдузлар-800 та лекилар ташкил этиш-қў-зда тутилди.

С. БАДАЛОВ.

ГЕОГРАФ ОЛИМ

«Узбекистон географияси» дар-слиги ва «Умумий ер билими» ко-табининг атери, биринча қўллан-ма таркимони, биринчи ўзбек-географ олимларидан бири Нў-мон Долимов 60 ёшга тўлди. Юбилари табриклаш учун унинг-талабалари ва ҳамкасбларини э-мас, балки қардош республика-лардан, қўшни Тажикистондан-ҳам олимлар келди. Москва-Давлат университети ўқитувчиси-олим Шуккин ҳам табрик теле-граммаси юллади.

Н. Долимов сўнка 40 йилдан-бери тадбирлар тарбиялаш, уларни-илм-фан чашмасидан баҳраманд-этишдек шарафни қасб билан-шуғулланиб келаяпти.

А. АБДУЛЛАЕВ.

ОВОЗНИ ЁЗИБ ОЛИШ СТУДИЯСИ

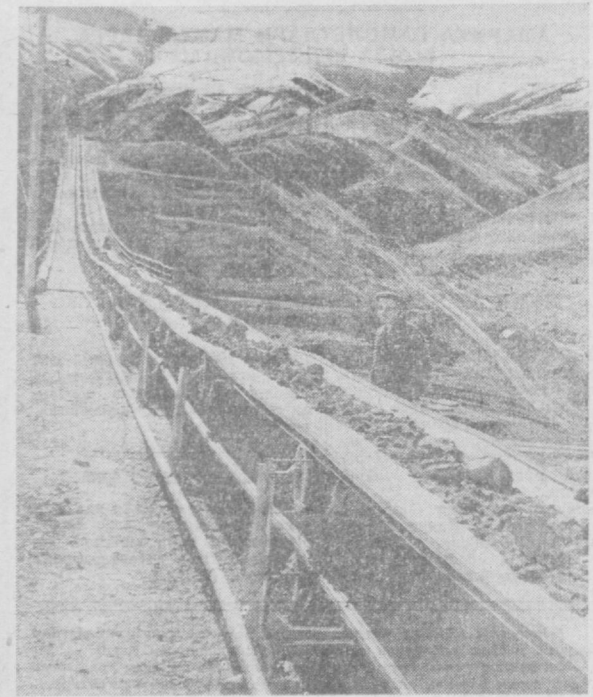
Низомий номидаги Тошкент-Давлат педагогика институти-да овозни ёзиб олиш ва уни-қайта эшиттириш студияси-мавжуд. Чет тиллар бўйича-ўзлашган машғулдорларнинг-маълумоти ва таъсирчан бўли-шида студиянинг ёрдами кат-та.

Студияда овозни ёзиб олиш-ишлари анча тақомиллашти-рилган. Ёзиб олинган текстлар-Ўзбекистон радиосининг ди-кторлари ва институт ўқитувчи-

лари томонидан ўқилмоқда. Ҳозир ана шундай текстлар ан-чагина бўлиб қолди.

Мазкур студия ижтимоий-ла-рини ҳисобга олиб, уни яқин орада олиб ўзув юртларидо овоз ёзиб олиш студиясига ай-лантиришга қарор қилинди. Ке-линкалик олиб ўзув юрт-лари ва техникаларга тиниқ ёзиб олинган текстлар, маш-лар, диктант ва бошқа мате-риаллар юбориб турилади.

А. АБДУЛЛАЕВ.

В. И. Ленин номидаги Олтинтопан полиметалл-комбинатда мамлакатда энг катта осма-ташқили транспорт ишга туширилди. Унинг узунлиги-қариб 6 километрга етди. Транспортнинг де-ярли ярми то қолларини ошиб ўтди. Ана шу-ушкан конвейер ёрдамида конлардан чиқарилган-рудалар бойитиш фабрикаларига узатилапти. Янги осма йўл трассаси меҳнат унумдорлигини-оширишга йўнал, қўшимча қўйлаб иш ю-ватларини ишга тушириш учун ҳам қўлайлиқ-туғдиради. Суратда: янги транспорт трассаси. (Ф. Пуш фотоси, (ЭТАГ фотохроника).

ТАСБАН

Яқинда Гоголулуда АҚШ Пре-зидентини Жонос ва АҚШ ҳукума-тининг бир гурупа маъсул арбоб-лари Сайгонлик қўрғонлардан Тхисеу ва Ёи билан кенгаш ўтказ-адиган ҳамда 6 февралда «Гого-лулу декларацияси» деган ҳужжат-билан қўшма ахборот эълон қи-лдиди.

Вьетнам халқига қарши, Шарқ-Жанубий Осиёда тинчликни ва-ҳафсизликка қарши яна бир и-воғарлик амалга оширилди.

Гоголулуда илмозиланган ҳужжат-лар сирдан қараганда, «Социал-адолатсизлиқни битиришга» инти-лиш ҳақидаги жанубий Вьетнам-халқи учун «чинама демократия» барпо этиш тўғрисидаги, АҚШ-нинг «халқларнинг ўз тақдирини-ўзи белгилаш принципини ва идо-ра қилинувчиларнинг розилиги» ҳа-қидан идора барпо этиш принципи-га

солиқлиги ҳақидаги ва шу каби-дабабали гаплар билан тўлиб-ета-ди. Қўшма Штатларнинг Вьетнам-даги ишлари эса, у, Жанубий-Вьетнам аҳолисининг социал та-риққиятини таъминлашга эмас, балки унга Америкага бўлиш-тўлашнинг қонли режимиини қўри-лаб қўйилдиришга интилаётганли-гини; АҚШ демократия тўғрисида-ғамхўрлик қилиш бир ёда тур-син, бунинг асида, Жанубий Вьет-нам халқининг демократияга ва-эришликка интилишини энг ваҳ-сибена методлар билан бостирини-ша уриналаётганлигини кўрсатиб ту-рибди. Бинобарин, АҚШ Жанубий-Вьетнамда реакция билан муста-млақачликнинг жандарини, таъни-қиб бўлиб иш қўрсатилганлигидан-иб-орат очиб-ойдин фактини «халис-иятлар» ва «эзгу мақсадлар» ҳа-қида ҳар қандай таътироқли сўз-

лар билан яшириб бўлмайди.

Жанубий Вьетнамдаги қўр-ғонларни қайтариб келиш, Го-голулуда урғулаш ушатириш не-га дардор бўлиб қолди? деган са-вол туғилди. Бунинг жавоби «Го-голулу декларацияси» билан «АҚШ ҳукумати Вьетнам халқига-қарши агрессияни тўхтатишга ва-Вьетнамдаги аҳолини Йенсена-билан Америка қўшма Штатлари-нинг «қўрқотил қўлларни ўртаси-дан ҳарбий урғуларнинг самарадор-лигини қўлайтириш ва тағин ҳам-муштахмилроқ ҳамкорлик қилиш-хусусида «тўла ҳамжиҳатликка»-оришлди» дейилади. Ҳамма га-пана шунда. Бинобарин, гап Ва-шингтонда сибей бўлини белгила-бериётганларнинг. Сайгондаги сот-тин генераллар билан тил бирик-тирилганларни устидан, мамлакат-нинг Жанубида Вьетнам халқига-қарши урушини кенгайтириш

АДАБИЁТ ВА САЊЪАТ САҲИФАСИ

ТҶУРТЛИКЛАР

I.
Қаламининг бўғи қалбининг бўғи,
Меҳрининг булоғидан ўзини тўлдирар.
Агар бир қаҳрамон ўлса, неча
бор
Парвона сингари ўзини ўлдирар.

II.
Улуғ жайғ эзилди тарих
булоқда,
Варақлариди уни мангу одамзод.
Қарадайдир яна қон тўйилмоқда,
Наҳот қон-ла тарих этилса бунёд?

III.
Жангга нетдим, Хайём
рубонийларин
Яўлға олдим, бўлди дилқаш,
ҳадамим,
Ер кўридан бошлаб у
суҳбатларин,
Дерди: «шудир жангда сенга
ёрдамим».

IV.
Тўрғай нечун кўнча чиниб
куйлайди,
Девр балки, жуфтим тинглар
ноламин.
Йўқ-йўқ дейди шивирлашиб
майсалар,
Кўрмоқчи у кўшиқ берган оламин.

V.
Юлдузини кичкина демангиз ойдан,
Термулиб қарайди у олис мойдан.
Агар у яқинроқ келганда ойга,
Унга дарс берадир кўрму
чиройдан.
НАЗАРМАТ.

СЕНИ СОҒИНДИМ

Кўзим йўлингда, кутдирма жоним,
Меҳрим боғида гули бондоним,
Сен меннинг тушдан боғ-бўсте им,
Сени соғиндим,
Кўнглим мулкисан умрим баҳори,
Бахтим, кувсонча, кўзим гавҳари,
Енанан сени ўйлаган сарм
Сени соғиндим,
Соғиндим ширин сўзларинг, дилбар,
Меҳрга тўла кўзларинг, дилбар,
Иккдан полатор юзларинг, дилбар,
Сени соғиндим.

Максуд ҲАЛИЛОВ.

ҲАМЗАГА

Тол тағида қайнайди булоқ,
Ҳамзадан бир кичик ёлғор.
Атрофда ўсар кизгалдон,
Тепасида кўшлар чалар тор.
Сувга қонсин дил ташна эл
Чамма кўзини очганид шор.
Қизлар ҳамон ювишиб қонил,
Кўзаларда ҳамон сув ташир.
Тоғнинг шунда ҳўласа
Боғда бўлбл қилди қонил.
Узоқ юриб чўпон кўлласа
Сув ичади шунга берди тўш.
Сувовчида шу булоқ бўйи
Саратонда салқин бўлади.
Шилдир-шилдир кўшиқчи, куйи
Янгиладан эшитилди...
Шоир оғин бир игна булоқ
Эли шунча қандарса, анаб,
Шеър бўлган қанча дилларни
этайтган қанчалар сөроби
Юсуф ШОМАНСУР

ЙҮЛЛАР

Бог йўллари,
Тог йўллари,
Осмон йўли, ой йўли,
Азим шаҳар, гулгун қишлоқ
Жўшқин дара, сой йўли,
Эҳ, муччалар жилвадорсиз
Таранг илан қатидай,
Кенг ва ёруғ, текислида
Мисли кўш нағидай,
Бир нутқдан бошланасиз
Хорамас нағмон боши,
Бошланасиз манзил томон
Буюн элим йўлдоши,
Тармоқларим кўнча туташ,
Вағринида неким мен,
Хар қадарда азиз турур
Меҳрини обдан сездим ме,
Мурда тиник, бахт йўллари,
Раҳматимиз беғариз,
Дунё кўрми — Москвамиз
Борлиқ йўллари марказ,
Овд РАСУЛЕВ.

ҲИЁС

Саф тортгандай турасиз баланд,
Гурур билан кўнча уриб бош.
О, қаршида герайган тоғлар,
Асрларга бўлгансиз сирдош,
Майли, майли келинг кўнчанин,
Булутларга бошим етган дег.
Аммо айтинг кўллари оёғи
Етганларга нелурмисиз тенг!
Сабриддин САДРИДИНОВ.

«Евгений Онегин» операси
Алишер Навоий номида театр
сахнасида. Онегин ролини
Венерия Давлат опера театри
солести Жолт Бенде ижро
этомда. Унинг моҳирона ижро-

си томошабинлар олқишига
сазовор бўлди.
Суратда: спектаклдан кўри-
ниш. Онегин ролида Ж. Бенде,
Татьяна ролида Р. Кучликова.
Р. Шамсидинов фотоси.

ТОШКЕНТ—СЕНСАН МУҲАББАТИМ

(Қ Ҷ Ш И Қ)

Тошкент,
Оқшом,
Кўча гавжум
Ҳамма борар илдам, шоққим.
Таралди кўшиқ авжи,
Шаҳрим дарё маби тошқин.
Юғурди «Зил» у «Волга»,
Нур тарайди ҳар бир бино.
Интилам мен висолга,
Мени кутар гузал барно.

Қадим шаҳрим Тошкентимсан
Тошкентим навиқорон шаҳрим,
Ўзим маби ёш, тетиксан
Куркисан совет шарқим.
Сенда севгим топди қамол,
Сенда бахтли ҳар фурсатим.
Сенда бошим силар иқбол,
Тошкент— сенсан муҳаббатим!

САҲЕР.

РУБОНИЙЛАР

Нонлариниз ширмои — одам юзи

Серурум еримизнинг қиру бўзи кўрилади.
Унинг ҳар ушғида уста деҳқонларининг
Меҳнат майдони узра меҳр юлдузи
кўрилади.
Ота-онага меҳрибон донодир,
Ўғил-қизига қадрдон донодир.
Чирғи ўзига бермайдир ёруғли,
Халқ-чун кўксин нур, қалқон донодир.
Билсамки, қонот қексиз яйловдир.
Ёр унинг бир қисми — қалқо ўтовдир.
Кўём шу ўтовга нур, ҳарорат бахш —
Этгувчи шамчирғи — ажиб оловдир.

Ой Ердан ақинда олди муқофот,
Шундан бери хурсанд — юзиди ифбат.
Яна кўзи йўлда, бирқунин у
Меҳмони — инсон-ла қуради суҳбат.
Тошмамат РҶЗИБОВЕВ.

ГУЗАЛИК ОЛАМИДА

Деворда мўжазгина рамкада су-
рат осилган турпунти. Сизни ўзига
бекибди тортди бу сурат. Ойдин
кеча. Тулун ой атрофини бўлди
ўраб олган. Унинг акси сувади ик-
кирлайди. Денгизнинг бир чеккаси-
да кема елкалари хира, оқариб кў-
рилади. Нарироқда, қоронғилик ичи-
да тўрт минорали бино кўрилади.
Қирғонда ичинлар ўз ишлари билан
хашгул. Атроф жоникит...

Бу сурат денгизнинг шиддатли бў-
ронлари ва оёқшита тўқиларини
манзарасини неча юзлаб қарти-
лаб моҳирин билан ас этти-
ган расм. Айвазовский мўжаз-
мига мансуб. У «Босфорда ойдин
кеча» деб аталади.
Кўргазма зал бурчагидида яна
бир суратга кўзингиз тушади. Унда
ёш бир йигит диванда ёнбошлаб
ётипти. Кўзларини бир нуктага
қадаб, нималариндир ўзлабди. Эҳ-
тимол, ўтган кунлар ёки келажик
ханда ўйлаётгандир. Олинди уни
нималар кутди? Лекин йигит кўз-

ларидаги қатъийторлиқ унинг ҳеч
бир қийинчиликларда чўчимай,
доммо олға қараб боришдан дало-
лат бериб турибди. Сурат остига
«В. А. Серов. Н. С. Полянов. пор-
рет» деб ёзиб қўйилган.

Пойтахтимиз кўргазма залида
Москва Третьяков галереясида тўп-
ланган асарлардан намуналар —
табиат ва инсоннинг оламини ўзиди
тасвир қилган сурат ва ҳайкал-
рошник асарлари мўжизалимоқда.
Унда рус тасвирий санъатининг ай-
рим намуналарини намойиш эти-
ляпти. Лекин ана шу томида ҳам
денгизни тасаввур этиш мумкин.

Третьяков тўплағини нодир санъат
асарлари галереяси жаҳоннинг бар-
ча мамлакатларидаги кўзбасқарлар
диққат-эътиборини ўзига тортди
кечати. Унда нақтардаёқ ўз асари-
ни шу галереяга қўйилиши ханда
тақдирини олган расм ва ҳайкал-
рошник ўзини нақадар бахтиёр ҳис қи-
ларди, ўз меҳнатининг бўлгани
юксак қадрлашни унинг кучига
куч қўшарди.

Охунбобоев номи республика
ёш томошабинлар театри беш кун
мобайнида област бадий ҳавас-
корлик коллективлари иштирокида
бўлди. Кўриниши охири кўнча
бўлди. Чирқин шаҳрида давом
эйтирляди. Чирқинлик 60 га яқин
хаваскорлик коллективи бутун ўз
тавланларини намойиш қилди-
лар.

Уларнинг навабдиги катта ижо-
дий имтиҳонда муваффақиятли
ўтишларини чин кўнглидан тил-
ғимиз.

А. АЛИЕВ.

БУ САҲАР ҳам деҳқонлар-
нинг кўпдан орақиб кўз
тутганлари бўлмади. Ўйқ оқа-
риши билан беҳадфала бошлан-
ган ёмғир чошгоқ бўлмадиқ
поянглиқ қилди. Аста-секин
кўзининг юзи ойнадай тилиқ
тортиб, оғтиб шафқатлари поё-
нли даладар узра зарқалла-
ни таратиб юборди. Халқдан
берди: «майли, ёгавсини, бизга
юлса қорға айлانسин, ерга
ўғит бўлади, дармон бўлади»,
деган ўй билан шийонда гу-
рун қуришган эвено аъзолари
куйиниб: «Э, аттанг, бир эзиб
ёғмади-да» дейишди-ю қайта
ишта шайлашди. Орадан кўп
фурат ўтгани йўқ. Қўлоқбоши
ҳисобланган катта ариқни тоза-
лаётган йигит-қизларнинг дил
қитиқловчи шўхчанг қўшиқла-
ри дала шамоди қанотига илб
олис-олисларга ута кетди...

Қафат эвено бошлиғи Пўлат-
нинг таъби хирароқ, ичига чи-
роқ ёкса, ёримайди ҳозир.
Унинг кўзлари зарб билан ке-
том уриб, юқорига тупроқ ота-
ётган шу меҳнаткаш одамлар-
да-ю, халқ алаҳадларда.
Йўқ, кечаги ҳисобот йигилиш-
да айитилган таллар Пўлатнинг
борлиқ ёқир-ёқини қамраб ол-
ганди. Бутун узуи тун бўйи
минжа қўймай тонг оттирди у.
Ахир ўйламай бўладими? Ёки
мана шу одамлар Хўжабарлар
эвеношчалик жон қойитиб иш-
ламадиларми. Ўшалаарчи
пешана тери, юрак кўрнин тўк-
мадиларми гўзага? Гўза сўра-
са, мана деб тўғайича озуқа
беришди. Гўза сув деса, кечани
кундузга, кундузни кечага ула-
чангдонин босишди. Гўза ши-
каст топса, кўз қорачғидай
авайлаб унга малҳам қўйишди.
Гектардан салкам ўттиз олти
центнердан хирмон кўтарганлар
кимлар ўзи? Мана, шу юбаги-
да ўти, биланга кучи бор
ҳимматини баланд одамлар-ку!

Пўлатнинг нигоҳи ёши эллик-
лардан ошганлигига қарамай,
коматини норуғ йигитлардай
ғоз тўтиб эчил қаранат қила-
ётган Хўсан акага тушганида
кўз ўнгиди саратон оқшомлари
намоён бўлиб кетди. Кўзла
тошқонлар, тун бўйи эгтарлар
оша сув етаклаб ниҳоллар то-
монига қон югуртирар эди
Хўсан ака. Анову лобб қиз
Хайбага боққанда унинг ҳар
оқшом эл хирмонига қанор-
нор «он олтин» тўнча чоғла-
рини кўргандай бўлди. Пўлат-
нинг ўзиди? Ёки ўн икки ой
«пўлат оти» жилловини маҳкам
тутди. Ҳа, ана шунча. Ҳамма
бир жон, бир тап бўлиб ишла-
ди, мўл ҳосили, барангил
хирмонни қўзлаб ишлади. Бас,
тап шундай экан, нега энди ке-
таридан 30 центнердан пахта
олган Хўжабар эвеносида бир
кўнча салкам етти сўздан
пул тақсимланадиган, нега ўттиз
олтандан оқшом қўнган Пў-
латлар эвеносида беш сўм ил-
гирма тийиндан.

— Таваб, ақлинг бовар қил-
майд, — ҳайрон бўларди Пў-
лат, — мажлисда улоқ қолхоз
бўйича Пўлатлар эвеносида
кетди, рекорд ҳосил олишди,
қандини урсин дейишгани ил-
маси бўлди-ю, тақсирот улоғи-
ни Хўжабар акаларга тўтқизиб
юборишгани йимаси бўлди. Йўқ,
бу галининг тағига етмасан бўл-
майд, — у ниҳоят бир қарор

га келди. — Хўжабар ана-
нинг олдинга бораман, юрагига
сенин кўл солиб кўраман, ан-
дак ёнбосиб борга ўхшайди-
ёв...

— Хўсан ака, — сувчин
ёнига қайрди Пўлат, — мен
бироз нағиз эвенога ўтиб
келмоқчиман.

— Ҳўй, яна ўша гапми? —
Хўсан ака халдан бери Пў-
латнинг азёзини зимдан кузати-
б турган эди. У эвено бошли-
ғининг нима учун кўнаётган-
лигини яқин биларди, — ҳов-
лиқини берибди ука, — таскин
берибди, — шамол бўлма-
са теракининг шох қимирла-
майд, дейдилар. Ахир бир са-
баби бордирми...

— Сабаб нима қилади, ҳам-
маси равшан, ўттиз олти қаб-
да-ю, ўттиз!

ПўЛАТ Хўжабарни ший-
пон ёнидаги катта картада
— далага гўн ташитганлар
ёнига учратди. «Хўрма бов
бўлган кейин у бир нафас чор
тарифга назар солди. Даладар
кафител текис эди. Чуккур шў-
дор қилиб қўйилган қорамтир
ерларнинг тупроғи майин тор-
тиб ётибди. Мана, бир чекка-
дан гўн ҳам сочиб қийилибди.
Бутун-эрта ҳаво кўйиб бера-
дла сиймасига шарбат бўлиб
синиб кетади бу ўғитлар. Ариқ,

нинг эвеногиз билан бизнинг
эвеномиз орасида бўлган таф-
рутин эшитингиз чоғи. Торо-
зига қўйган юқининг чўғига
қарашмас экан-да. Нима ҳам
дердик, бизнинг айбимиз сиз-
лардан кўра беш-олти центнер-
дан кўпроқ пахта берганлиги-
миздами...

Хўжабар Пўлатнинг нима
мақсад билан келганлиги, неча
хисобот йигилишдан кейин
хайр-хушниси насия қилиб ил-
ворганлиги сабабини энди тушу-
на бошлади. Ҳар ҳолда ҳозир
Пўлат қизишиб турибди. Унга
ётиги билан тушунтирган маъ-
қул.

— Пўлатжон, — Хўжабар
ийинида қулиб ваэмин тап
бошлади, — бухталтерига бор-
дингизми, менгича йўқ, ўша
ерга бориб суриштирганингиз
маъқул. Ҳар нарсанинг ҳисоб-
қитоби бор. Айтиб беришди.
Чигалингиз ечилди-ю, масала
равшан бўлади. Бехудага куй-
ди-лиши бўлишининг фойдаси
йўқ, мусобақадор.

ОҚШОМ қулолган. Қолхоз
идораси ёнбошидаги боғ
нидан кейин дам олиб, ҳор-
диқ қийарши учун келган одам-
лар билан гавжум.

Уларнинг хушчақчақ суҳбат-
ларидан ўтган йил якунлари-

га қараганда... ҳосилдорлики
гектар бошига уч центнер-
дан, Хўжабарларчи, олти цент-
нердан кўпайтиришди. Ма-
шина билан пахта териш-
да ҳам мусобанадошнинг оти
илдам намчиллаб қолди.
Сизларнингдан эллик-олтмиш
тонна кўп. Бундоқ планга ҳам
назар ташлайлик. Хўжабарлар
илгари нам ҳосил ҳисоблан-
ган ерларни ҳушдор қи-
либ, ўн саккиз гўнча ўттиз-
дан беришди. Сизлардан, тош
экса олтин унадиган ерлар.
Шундай бўлса ҳам шўдор-
лашда, ақинда, гўза парвари-
ши, қолаверса йигит-терида
ҳаракатларини бирмунча қўпай-
тириб юбордиганлар. Қарабизни,
пахтанинг таннари Хўжабар-
лариникига қараганда бироз
қимматга тушди. Таннари қим-
мат бўлдики, дароздага пулур
етмасдан илж-йўқ.

Бош бухталтер ҳар бир па-
хтини рақамлар мисолида таби-
қилиб беради. Пўлат анча
хоридан тушган, кўнча даф-
тарига нималариндир ёзар
экан, бош бухталтернинг тап-
лари мағзини қачиб ўтирди.
Ниҳоят раис Қаримжон
эвено бошлиғига тап қотди:

— Шунча дардингиз бор
экан, Пўлатжон, неча йил-
лида айтсангиз бўлмасиди,
бошига эвеноларга ҳам ёрнам
бўларди, майли, ҳозир ҳам
кеч эмас. Билиб олаётингиз
яқин. Доим оёда сақланг, ил-
кин нарсани бир-биридан ажра-
тиб бўлмайд. Бир ҳосилдор-
лигини ошириш бўлса, иккилам-
чиси — ортинча ҳаракатларга
барҳам бериб, арзон пахта
етиштириш. Бу йил хушёр
бўлинг. Сиз ҳам Хўжабарлар
эвенои тутган йўлдан бора-
нгиз, жуда ақил иш қилган
бўласиз.

— Пўлат ўрнидан енгил тортиб
турди. Кейин йигитлардан би-
лан хайрлашар экан, деди:

— Қафат ўзини ўйлаган-
ним йўқ, пахтага меҳнати син-
ган одамларни ўйладим. Улар
халғи тафовутини эшитганлари-
да рақибганимизлар, девдим.
Энди қишлоқ бўладиган томо-
ни қолгани йўқ. Эвено аъзола-
рига бу ерда бўлган гаплар-
нинг ҳаммасини бирма-бир ай-
таман. Эндиги қурағимиз сиз-
лар айтгандай икки томонла-
ма бўлади. Ҳосил-ю, таннари...

БЎТУН ҲАМ қулолган. То-
ғаларда нағиз бўлгандай
шабдаси ёқилиб, ҳавоси му-
саффо. Пўлат ёлғизёқ йўл бил-
лан дили қадим ташлаб бо-
ларди. Шу тоғ палласидаги
меҳнат қучоғига олганган ки-
шиларни кўрганда кўнча тоғ-
дай кўтарилди, уларга нисба-
тан ҳурмат, муҳаббат ҳислари
янада ошар, чекрасида табас-
кур кезарди.

Ана шу одамлар яқин кўн-
ларда — навабдор бутун қу-
лғи билан пахтадор водилар-
га флай, сехрага жамол бахш
этиганда мўл ҳосил уруғини
қадрдон ерлар бағрига ташла-
дилар. Ҳа демай мурган ил-
ҳоллар майсаси ҳаммаёқини
яшил либосга ўраб беради.
Гўза қатор ораларида равон
юратган универсалларнинг ҳай-
кирқлари ҳаммаёқини тўлдир-
иб юборди. Миришорлар
етақлаётган сув эгтарлардан
шилдираб оқиб, гўзалар томи-
ридан қон бўлиб юғурди. Яна
пахтазорда терин, яна барак-
ли хирмонлар... Пўлат Тошхў-
жаев шуларни кўз ўнгига кел-
тирди. Шу ширин халлар
унинг дилига кўнчди, кўнча
нур нисбат эди. Ҳа, у тан-
нари масаласида Хўжабарлар-
ларга тан берди. Аммо Пўлат
ёғилгани йўқ. У мусобанадош-
лари сингари тўғри йўлдан
далил боради.

Мана, ҳозир эвено аъзолари
ёнига йўнлашиб қолди. Улар-
га пахтачиллидаги илқи кураш
ҳақида сўзлаб беради.

Усмон ЖОНГИТОВ.

Оққўрғон. «Ленинобод»

қолхозчи.

ҚАЛБ СЕНИКИ...

Ўтинам, васлингни кўмсаб.

Согинч ила ёнингга келсам.

Ҳаёсиз деб ўтма таҳқирлаб,

Кипригимга индира шабнам.

О, биламан, бу илк муҳаббат

Бошга солмас қанчалар савдо.

Гоҳи кувонч, гоҳи машаққат

Ишқ йўлида бўлади пайдо.

Дилга тушган севгинг тунгилар

Хузурунга неламан мий бор.

Ҳоҳ кундириб, ҳоҳ йиллат

майли.

Қалб сеники, сенда ихтиёр.

Ҳарифа ШАРОФХУҲАЕВА.

ЖОЗИБАДОР ҚҶШИҚ ВА РАҚСЛАР

Халқ талантлари учун чинакам
ижодий имтиҳон бўлган кўри-
нинг бешинчи кунда област
шаҳарлари бадий хаваскорлари
коллективлари ўз маҳоратларини
намоиш қилдилар.

Ўзбекистон қонегаркиси деб
ном олган Охангерон шаҳар ба-
дий хаваскорларининг чиқилари
бошланганди. Улар ҳам ижро
этиш учун янагича номерлар хо-
зирилган эди. Аиникса, лабо-
рент Н. Пақ, шофер В. Раков-
скийлар ижро этган фильм кў-
шиқлари ҳаммага экиб тушди.

Охангеронликлар шаҳар бўйича
ўтказилган кўриқда 1-мактабнинг
бош пионервожатийси С. Сай-
футдиновнинг ижрочилик маҳо-
ратига қойил қолмишган эди. Ана
шу талант эгеси област кўриқ-
да «Гўлноза» рақси билан қат-
нашди. Бу рақс кўнчилиқча ма-
нзур бўлди.

Кейинги вақтда шаҳар хор кол-
лективи ўз репертурини анча

бойлади. Кирқ кишидан ташкил
топган бу хор ана шу номерлар-
дан бир нечасини кўрсатади.
Шаҳарлик талантлар ҳақида
гал борар экан, Охангерон эне-
ретиклари хаваскорлари ижро эт-
ган номерларини ҳам алоҳида
қайд қилиб ўтиш қорак. Улар
ҳам кўнчилиқни хушнуд қила ол-
диган кўшиқ ва рақслар билан
кичиқди. Шундан сўнг қардош
халқлар кўшиқлари куйланади.
Туркманча ва молдавча рақс-
лар ҳам залдагиларда яқин таас-
сирот қолдиради.

Оммавий рақс бошланганди. Ҳа-
во рақс тутатди, молдавча
ушн улағиб кетади. Сахналаш-
тирилган бу рақс сюжетини
Янгилу шайхидан келган хавас-
корлар группаси катта маҳорат
билан ижро этди.

Кўриқда, шаҳар қондигер фе-
брикасини, лодикчи З. Одилов
«ТошМИ қизлари» кўшиқини зевқ

билан куйлаган бўлса, «Мирза-
чўл ёр-ерин хаваскор Т. Олти-
бекова ижросида жуда шўхчан
яғрайди. Уқитувчи Э. Бойматов
тарбиявий характерга эга бўлган
«Ўқи, аёло бўлиб оли деган кў-
шиқни айтиб берди.

Шунингдек, Олмалик шаҳри ха-
васкорлари ҳам ижодий имти-
ҳондан муваффақиятли ўтдилар.

Охунбобоев номи республика
ёш томошабинлар театри беш кун
мобайнида област бадий ҳавас-
корлик коллективлари иштирокида
бўлди. Кўриниши охири кўнча
бўлди. Чирқин шаҳрида давом
эйтирляди. Чирқинлик 60 га яқин
хаваскорлик коллективи бутун ўз
тавланларини намойиш қилди-
лар.

Уларнинг навабдиги катта ижо-
дий имтиҳонда муваффақиятли
ўтишларини чин кўнглидан тил-
ғимиз.

А. АЛИЕВ.

Чалпадан суратда Юқори Чирқин район маданият уйи рақс группасини кўриб турибсиз. Улар кўриқда тоғичча рақсларни маҳорат
билан ижро этишлар. Бекобод шаҳридаги металлургия заводи маданият уйи қатнашчилари ҳам кўриқда ахши натижага эришдилар.
Ўнганда суратда хаваскорлардан А. Аҳмедов, Ҳ. Эргабоев ва О. Сангибевлар.

ЖАҲОН ТИЛЛАРИ

Ҳурматли газетхон! Тил ҳам муҳимдир, сирри-асрорларга бой ўзига хос бир олам десан ишонасизмига эришсиз. Лекин тилга меҳр-муҳаббат билан ёндошсангиз, унинг ички кўриб кет-сизмига, унинг аниқликлари билан ошма бўласиз, турган гап, фикрларингизга қўшласиз.

Олтиннинг кўриб турган сайёҳлар тўғрисида жойда-қўйда нарсаларни кўради. Уш шонининг ўзига хос тарофларидан таъсирланади. Тилдаги сўзлар ҳам шундай: унинг ўз «сайёҳлари» бор. Бу «сайёҳ» сўзлар тўхтаган манзилда аниқлик воқеаларини «бўшдан кендиради».

Одамнинг турган оқи ва кўни наъмур бўлади. Сўз ҳам фалонча кунда пайдо бўлган деб аниқ айта олинмайди. 1965 йилда жаҳонда 65 миллион одам турган. Шу йили жаҳон тилларида ҳам жуда кўп сўз қолма-ган келган...

Пахтани қайта шиллаб қанда юз тил маҳсулот олимоқда. Сўз ҳам қайта шиллаб юзлаб янги сўз ҳосил қилиш мумкин. Дарахлар қишда «қўлиб», баҳорда «тирилади». Сўз ҳам шунга ўхшаш воқеага дучор бўлади. Учар юлдузнинг нури бир лех-за кўришиб, кейин йўқ бўлиб не-тади. Худди шундай умри қисқа сўзлар ҳам бор.

Энди сиз бу аниқликлар ола-мида сайр этишни, тил муҳимла-ри билан таниш бўлишни ис-тасиз.

Редакция Сизнинг дилнингиздаги бу орзу-истакларини ҳисобга олиб,

«Тил ақл тарозиси» номда руб-рика очди. Унда сўзларнинг ке-либ чиқиши, ўзгариши, ясалли-ши, янги маънолар касб этиши каби қизиқарли фактлар ёритиб бори-лади. Шунингдек, умумий савод-хонлиқни ошириш мақсадида сўзларни талаффуз қилиш, улар-ни ўз ўрнида шилла олиш, ада-биёт тил-нормаларига риоя этиш сингари масалалар тўғрисида ҳам суҳбатлар бериб борилади.

Тил ҳақидаги биринчи суҳбат-миқда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тил ва адабиёти ин-ститутининг илмий ходими Р. До-ниров жаҳон тилларини тўғриси-да умумий маълумот беради.

Эл-ақл тарозиси

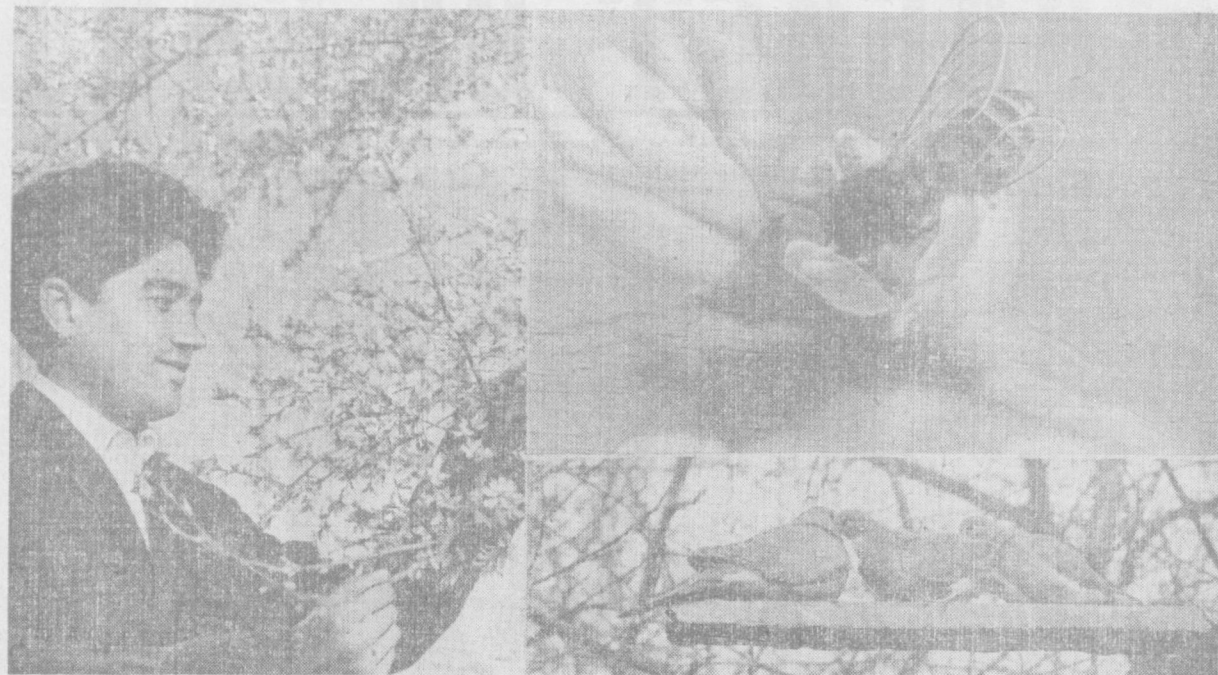
Ер юзиде неча тил борлиги билан қизиқарлими? Олимлар-нинг ҳисоблаб чиқишларига, ер юзиде 2500 дан ортиқ тил ма-вжуд. Биргина Иттифоқимизнинг ўзида тенг ҳуқуққа эга бўлган 120 дан ортиқ тил бор. Бу ра-қамларнинг аниқ эмаслигига ҳай-рон қолманг. Чунки ҳали кўп тиллар етарли ўрганиб чиқилма-ган. Хусусан, Африкадаги ва Ла-тин Америкадаги баъзи халқ-ларнинг ва қобилаларнинг тилла-ри ҳисобга олинмаган.

Ер юзиде 5000—6000 кишигина

гаплашадиган тиллар ҳам, юз-миллионлаб кишилар гаплаша-диган тиллар ҳам бор. Маса-лан, хитон тилида 650 миллион-дан ортиқ, инглиз тилида 265 миллиондан ортиқ, ҳинди ва ўр-ду тилларида 150 миллиондан ортиқ, рус тилида 130 миллион-га яқин, испан тилида 130 ми-ллионга яқин, немис тилида 90 миллионга яқин, араб тилида 60 миллионга яқин киши гаплашади. Чукот миллии республикасида ис-тикомат қилувчи чукчи тилида эса, атми 12 минг киши гапла-шади.

Жаҳонда сўзларни, грамматик қокдалари бир-бирига ўхшаш ёки икки тиллар ҳам бор. Масалан, ўзбек, озарбайжон, қозоқ, кир-гиз, туркман татар, бошқирд ка-би тилларда ёзилган нарсаларини улар ўқиб олишда, бир-бирларин-ини гапларига тушунишда, Шу-синики, ўзгашлик эътиборга олин-иб, жаҳон тиллари бир неча синга бўлинган. Буларнинг энг асосийлари қуйидагилардир: хинд-европа, фин-угор, олтон, тибет-хитой, малайя-полинезия, аустронезия, дравид, кавказ ва бошқалар. Шуниси қизиқки, жу-да қадимдан ўзбеклар билан алоқада бўлган кўпгина сўзлари бир-бирига ўхшаш тожик тили хинд-европа оиласига кирди. Олтой тиллари оиласига мансуб бўлган ўзбек тилида она, ота, беш наби сўзлар тожик тилида модар, падар, панж деб, немис тилида [бу тил ҳам хинд-европа оиласи-га кирди] эса мутер, патер, фунф деб айтилади.

НАВБАҲОР ДАРАҚЧИЛАРИ

М. Нуриддинов фотоэюклари.

НОЁБ ТАЛАНТЛИ ЛАЙЛО

Дуч келган китобини қўлимизга олиб ундан бир абақ текстини ўқиймиз.

— Бир юз ўттиз иккита ҳарф бор!

Манбат формасидаги қора кўз киз дарҳол шундай жавоб берди. Текшириб чиқиш учун биз анича овора бўлдик. Бир неча бор бирга санаб чиқдик, никот ҳарфлар ҳа-қиқатда бир юз ўттиз иккита экан-лигига ишондик. Бирмунча осон-роқ саволларни бериб кўрдик: «Ассоциация?» — «Унта ҳарф», «Гидропорт?» — «Ун учта», «Трансконтиненталь?» — «Ун ет-ти».

Синашнинг давом этишига, Ки-тобларини алмаштириб кўрамиз, қўлимизга тўхтаб, набат билан ўқиймиз. Қизчага текстини ўқиб-чучи бермади ва 67-ҳарфни 74-113-ҳарфни ажратиб беришни сў-райди? Жуда аниқ топиб беради. Унинг мияси ичига лиширинган «хисоб механизми» бехато иш-лайди. Санабладиган ҳарфларнинг чегараси икки юз элликкача бо-ради.

«Хисоб механизми»га эга бўл-ган қиз — ўн беш йилли Лайло Жаҳонгавадир. У, Тошкенидаги 66-мактабнинг 9-синфда ўқийди. Кўришилган оддий қиз. У бу тасодифий қобилиятга ҳатто унча эътибор ҳам қилмай, бефарқ қар-райди.

Дарҳол ҳисоблайбилиш қобили-яти математик лаёнат билан уйғун боғлиқлик кетган бўлса керак, деб ўйлансиз. Шуниси таъкидлаш-ди, Лайлонинг математикадан «3» ба-ҳоси ҳам бор, баъзан «2» ҳам олади. Аммо гуманитар фанларга унинг мойилиши эфр; қизча кўп ўқийди, у роляни синфи бўйича му-шаккал ташкил қилади.

Лайлода бундай алоқиб қобили-ят қандайдир пайло бўлганми? Бунда генетик ҳусусиат йўқлиги? Гарчи унинг оисаи ва отаси бую-галтер бўлса ҳам, шундай эмас экан.

— Биз учун, — дейишди Лай-лоннинг ота-оналари, — кичик қи-зикининг қобилияти қутилмаган-да маълум бўлиб қолди. Бизнинг ўзимиз бундай ҳусусиятга эга эмасми...

Бу қадим-кам учрайдиган ҳо-диси ҳақида ҳозирча фақат ҳар-хил фикр билдириш мумкин. Лай-ло ўқиб ва ҳисоблашни ўрганган бола-лар бағчисидалигидек тенг-дошлари билан «хисоб-хисоб» ўй-нашарди: бир сўз айтиш шу заҳоти ундаги ҳарфларнинг сонини айтиб беришарди. Юзани маъи қила-вериб, Лайло сўздан гапларга, га-плардан абзацларга ўтди. Ҳақнинг таъкидига у йилда «Пионерская правда» тасвирасида чиққан кросс-вордди дугоналари билан ёниб ўтириб олиб қолди.

Лайло ҳақида Грузия Маориф-министри Т. Лашкарашвили хабар-топти. Қизни министрининг илти-мосига кўра Грузия ССР Фанлар академиясининг Унадезе номдаги психология институтини олимларига кўрсатишди. Лайло ҳақида шу институт директори, профессор А. Прагшвили мана нималар дейди:

— Жаҳон фани бир лаҳзада миясида тўрт сонли рақамларини

қўлайтира оладиган, бошқа жуда мураккаб ҳисобларни қиладиган ажойиб ҳисобларини билди... Лекин уларнинг ҳеч бири ўзлари-да бу қобилиятни тушуниб бери-лолмади. Лайлонинг гайри та-биий қобилияти ҳозирча фан учун муаммодир. Ҳозирги вақтда биз бундай ҳодисанинг табиатини ўр-ғанимоқда. Инсон олгисиз равиш-да жуда тез ҳисоблаган ёки бошқа бирон бир масалани ҳал қилган вақтда уни нима бошқариб ту-ришини аниқлаш биз учун жуда муҳим.

Лайлода, ахтимо, табиат бер-ган қобилият маънафат етдириш-да маълум тақомилга етганидир. Вақт ўтиши билан, ҳар хил ма-ълумотлар оқиб унинг миясига қўйилвератди, қизини қобилияти бирмунча пасайиши мумкин. Ле-кин фан учун бундай фактлар бор-ди. Қизни министрининг илти-мосига кўра Грузия ССР Фанлар академиясининг Унадезе номдаги психология институтини олимларига кўрсатишди. Лайло ҳақида шу институт директори, профессор А. Прагшвили мана нималар дейди:

ГрузТАГ муҳбири, А. СИМОНЯН, АПН муҳбири, («НЕДЕЛЯ»дан)

ТОМОШАХОНАДАГИ ҲОДИСА

Бу воқеа Кемерово шаҳридаги давлат ширинда кўндоғи томоша уюлтида бўлди. Ияртичи ҳайвонлари уюлтидаги таниқли совет артисти РСФСРда хизмат кўрсатган артист Б. Заер «Арсланлар ва қавандоз» оригинал аттракционини кўрсатди-ган эди.

Томоша энди бошланганда катта тарофига эга бўлган цирк устаси Зама халқли арслоннинг ўзини ал-лақандай шубҳали тутаётганини сезиб қолди. Ияртичи писиб қулоқла-рини ичига олиб ҳайвонларини ўра-тувчи — Борис Эдернинг қизи — ёш артист Валентинага ташанишди.

Таърифаётган эди. Бир дақиқа бои берилса, Заминанинг ҳаммаси қандай оқибатга олиб келиши равшан эди. Ияртичиларни ўзгариши билан ҳаммаси ҳаи рўпара қилишга жазм-йолди. Никот 72 ёшлиқ цирк арти-сти сўзга юрмай қолган ваҳший би-лай лаъна-лаъна олишувда қол-иб қолди.

У қурол ишлатмасдан ияртичи чағалидан қутилади ва уни бошиа ҳайвонлар билан бирга томошани давом эттиришга мажбур қилди. Б. Эдернинг бир неча жойи тилинди, ҳоло.

Тошкент циркида Анатолий Фурмадов раҳбарлигидаги аттракцион томошалар катта му-лафизият билан ўтати. Су-ратлар: Жонглер Винаус (юкорийда) ва ҳаво гимнасти Надежда Бондаревалар сенмал-номларини иккун этиштипти.

Л. Глауберзон фотолари.

ЦИРК

ФАКТЛАР ФОШ ҚИЛМОҚДА

РСФСР Олий Суди бугун икки кундан буюн А. Д. Сия-вский ва Ю. М. Даниэлларнинг жинойсий ишлари кўрмоқда. Маъ-лумки, улар советларга қарши қаратилган асарлар ёзилган ва уларни бошқа таҳаллуслар билан бошқача қилиш учун чет-елга юбориб келганлар. Улар-нинг бу хил «иқодлари» бур-суа наشريётларда кенг нашр-қилинган ва бизнинг гошайи-дмаларимиз томонидан ак-тив суратда фойдаланиб келин-ган.

11 февраль эрталаби маъ-лиса Сиявскийнинг сўроғи қи-лиш давом этди. Суд сабр-то-қат билан ишнинг моҳиятини оча боради, судланувчиларнинг қанчалик айдорлигини аниқ белгилаш учун ишнинг детал-ларини диққат билан текшириб, чиқмоқда. Сиявскийнинг узун-дан-узун нутқи, унинг жиной-ий моҳиятини, прокурор ва суд аъзоларининг саволларига аниқ жавоб беришдан наҳотда четга чиқиб кетганига қара-май, диққат билан эшитилмоқ-да. Совет жиной-ий процессуал кодекси нормаларига батафсил риоя қилинмоқда.

Сиявский «адабиётшун о с-лик» мулоҳазаларини қилиб чағалдорлар орасида ишчи-нишга уринади. Нима учун? Асосий масаладан — ўз асар-лари, ўз қаракатларига сиёсий баҳо беришдан бўйин товлаш-чучи шундай қилмоқда. Бироқ, фактлар уни фаш қилиб тап-ламоқда.

«Кўнқисдан келган фикрлар» деган мақолада Сиявский рус халқига муҳимини туҳмат-егдиради, уни ўз маданиятини яратишга қодир бўлмаган ўри-лар ва арокўрлар миллати деб атайди.

«Кўнқисдан келган фикр-лар»дан парчалар ўқиб эшити-рилганда залда ғазаб ва наф-ратлиниш овозлари эшитилди...

Сиявский ўзининг бу мақо-ласини эълон қилдириш учун чет элга юборган. Бугун, мана бу суд залида эса, Сиявский ўзининг рус халқига бўлган муҳаббати тўғрисида жаврамоқ-да. Бу — ҳақидан ошган сур-бетлигининг ўзини а с и д и р.

Сиявскийнинг чет элда нашр қилинган иттиборлардан судда тез-тез парча келтириб турла-ди.

Бу асарларда сиёзий сиёсий қарашларини баён қи-лишгани — деб сўрайди про-курор.

Сиявский бир паст жим ту-ради, лекин тўғри жавоб бер-майди.

Уларда сиёзий аъзуви си-ёياتидан позиция баён қилин-ган.

Бир неча дақиқадан кейин

А. Д. Сиявский ва Ю. М. Даниэлларнинг жиной-ий ишлари кўрмоқда. Маъ-лумки, улар советларга қарши қаратилган асарлар ёзилган ва уларни бошқа таҳаллуслар билан бошқача қилиш учун чет-елга юбориб келганлар. Улар-нинг бу хил «иқодлари» бур-суа наشريётларда кенг нашр-қилинган ва бизнинг гошайи-дмаларимиз томонидан ак-тив суратда фойдаланиб келин-ган.

11 февраль эрталаби маъ-лиса Сиявскийнинг сўроғи қи-лиш давом этди. Суд сабр-то-қат билан ишнинг моҳиятини оча боради, судланувчиларнинг қанчалик айдорлигини аниқ белгилаш учун ишнинг детал-ларини диққат билан текшириб, чиқмоқда. Сиявскийнинг узун-дан-узун нутқи, унинг жиной-ий моҳиятини, прокурор ва суд аъзоларининг саволларига аниқ жавоб беришдан наҳотда четга чиқиб кетганига қара-май, диққат билан эшитилмоқ-да. Совет жиной-ий процессуал кодекси нормаларига батафсил риоя қилинмоқда.

Сиявский «адабиётшун о с-лик» мулоҳазаларини қилиб чағалдорлар орасида ишчи-нишга уринади. Нима учун? Асосий масаладан — ўз асар-лари, ўз қаракатларига сиёсий баҳо беришдан бўйин товлаш-чучи шундай қилмоқда. Бироқ, фактлар уни фаш қилиб тап-ламоқда.

«Кўнқисдан келган фикрлар» деган мақолада Сиявский рус халқига муҳимини туҳмат-егдиради, уни ўз маданиятини яратишга қодир бўлмаган ўри-лар ва арокўрлар миллати деб атайди.

«Кўнқисдан келган фикр-лар»дан парчалар ўқиб эшити-рилганда залда ғазаб ва наф-ратлиниш овозлари эшитилди...

Сиявский ўзининг бу мақо-ласини эълон қилдириш учун чет элга юборган. Бугун, мана бу суд залида эса, Сиявский ўзининг рус халқига бўлган муҳаббати тўғрисида жаврамоқ-да. Бу — ҳақидан ошган сур-бетлигининг ўзини а с и д и р.

Сиявскийнинг чет элда нашр қилинган иттиборлардан судда тез-тез парча келтириб турла-ди.

Бу асарларда сиёзий сиёсий қарашларини баён қи-лишгани — деб сўрайди про-курор.

Сиявский бир паст жим ту-ради, лекин тўғри жавоб бер-майди.

Уларда сиёзий аъзуви си-ёياتидан позиция баён қилин-ган.

Бир неча дақиқадан кейин

Сиз суднинг саволларига бир неча марта қайтарган жа-вобларини ўзининг сиёсий моҳия-тини аниқроқ жавоб қайта-ради.

Чамаси, қандайдир сиё-сий қараш ифода этилган бўл-са, менинг қандайдир дубҳара-шин бор бўлса керак. Умуман мен бадий асар аътордаги сиё-сий қарашларнинг ифодасидир, деб ҳисобламайман.

Залда шов-шув, қулиб кута-рилади.

Поитхт жамоатчилигининг бу ерда ўтирган вақтлари, аъзувчилар Сиявскийнинг мана шу ва бошқа оғзани найрағ-боқлиқларига ўз муносабатлари-ни дарров билдириб қўйдилар.

Судланувчи гўё сиёсатдан узок бўлган «соф адабиётчи» қиёсасита киришни давом этти-ради.

Суд раиси бу ерда адабиёт проблемалари устида мунозара бормаслигини, бадий Сияв-скийга қўйилган айбоғ мунофиқ равишда жиной ил қўрили-ганини судланувчига яна бир марта эъланб ўтади.

Сиявскийнинг совет мат-буотида эълон қилинган мақо-далари суд мажлиси қатнашчи-ларининг назардан ўтказилади. Шу мақодаларини буркуа на-شريётлари учун ёзилган нарсалар билан тақдослаб кўриб, судланувчининг иккилоламачи-лиги фош бўлади қолади. Тан-қидчи сифатида у, совет аъзу-чиларига нанд-насиҳат ўқиган ва, ҳатто уларни «турмуш бил-лан маданиятни қораловчи» ларсиз, деб қийнатган.

Хўш, сиёзий нуктан на-зарининг қайси асарларда ифо-да этилган — бизда босилган асарлардами, ёки чет элда бо-силган асарлардами?

Бу савол судланувчининг очик-дан-очик мушкул аҳволига солиб қўяди. У хийла вақтгача икки-ланиб туради. Сўнгга ўзини гўлликка солиб бундай дейди:

— Мен аниқни билмайман. Фактлар ўшар нарсас. Сияв-ский буни хоҳлайдими ёки йў-қми, лекин унинг чет элда нашр қилинган асарлар автора

Сиявскийнинг чет элда нашр қилинган иттиборлардан судда тез-тез парча келтириб турла-ди.

Бу асарларда сиёзий сиёсий қарашларини баён қи-лишгани — деб сўрайди про-курор.

Сиявский бир паст жим ту-ради, лекин тўғри жавоб бер-майди.

Уларда сиёзий аъзуви си-ёياتидан позиция баён қилин-ган.

Бир неча дақиқадан кейин

Сиз суднинг саволларига бир неча марта қайтарган жа-вобларини ўзининг сиёсий моҳия-тини аниқроқ жавоб қайта-ради.

Чамаси, қандайдир сиё-сий қараш ифода этилган бўл-са, менинг қандайдир дубҳара-шин бор бўлса керак. Умуман мен бадий асар аътордаги сиё-сий қарашларнинг ифодасидир, деб ҳисобламайман.

Залда шов-шув, қулиб кута-рилади.

Поитхт жамоатчилигининг бу ерда ўтирган вақтлари, аъзувчилар Сиявскийнинг мана шу ва бошқа оғзани найрағ-боқлиқларига ўз муносабатлари-ни дарров билдириб қўйдилар.

Судланувчи гўё сиёсатдан узок бўлган «соф адабиётчи» қиёсасита киришни давом этти-ради.

Суд раиси бу ерда адабиёт проблемалари устида мунозара бормаслигини, бадий Сияв-скийга қўйилган айбоғ мунофиқ равишда жиной ил қўрили-ганини судланувчига яна бир марта эъланб ўтади.

Сиявскийнинг совет мат-буотида эълон қилинган мақо-далари суд мажлиси қатнашчи-ларининг назардан ўтказилади. Шу мақодаларини буркуа на-شريётлари учун ёзилган нарсалар билан тақдослаб кўриб, судланувчининг иккилоламачи-лиги фош бўлади қолади. Тан-қидчи сифатида у, совет аъзу-чиларига нанд-насиҳат ўқиган ва, ҳатто уларни «турмуш бил-лан маданиятни қораловчи» ларсиз, деб қийнатган.

Хўш, сиёзий нуктан на-зарининг қайси асарларда ифо-да этилган — бизда босилган асарлардами, ёки чет элда бо-силган асарлардами?

Бу савол судланувчининг очик-дан-очик мушкул аҳволига солиб қўяди. У хийла вақтгача икки-ланиб туради. Сўнгга ўзини гўлликка солиб бундай дейди:

— Мен аниқни билмайман. Фактлар ўшар нарсас. Сияв-ский буни хоҳлайдими ёки йў-қми, лекин унинг чет элда нашр қилинган асарлар автора

Сиявскийнинг чет элда нашр қилинган иттиборлардан судда тез-тез парча келтириб турла-ди.

Бу асарларда сиёзий сиёсий қарашларини баён қи-лишгани — деб сўрайди про-курор.

Сиявский бир паст жим ту-ради, лекин тўғри жавоб бер-майди.

Уларда сиёзий аъзуви си-ёياتидан позиция баён қилин-ган.

Бир неча дақиқадан кейин

Сиз суднинг саволларига бир неча марта қайтарган жа-вобларини ўзининг сиёсий моҳия-тини аниқроқ жавоб қайта-ради.

Чамаси, қандайдир сиё-сий қараш ифода этилган бўл-са, менинг қандайдир дубҳара-шин бор бўлса керак. Умуман мен бадий асар аътордаги сиё-сий қарашларнинг ифодасидир, деб ҳисобламайман.

Залда шов-шув, қулиб кута-рилади.

Поитхт жамоатчилигининг бу ерда ўтирган вақтлари, аъзувчилар Сиявскийнинг мана шу ва бошқа оғзани найрағ-боқлиқларига ўз муносабатлари-ни дарров билдириб қўйдилар.

Судланувчи гўё сиёсатдан узок бўлган «соф адабиётчи» қиёсасита киришни давом этти-ради.

Суд раиси бу ерда адабиёт проблемалари устида мунозара бормаслигини, бадий Сияв-скийга қўйилган айбоғ мунофиқ равишда жиной ил қўрили-ганини судланувчига яна бир марта эъланб ўтади.

Сиявскийнинг совет мат-буотида эълон қилинган мақо-далари суд мажлиси қатнашчи-ларининг назардан ўтказилади. Шу мақодаларини буркуа на-شريётлари учун ёзилган нарсалар билан тақдослаб кўриб, судланувчининг иккилоламачи-лиги фош бўлади қолади. Тан-қидчи сифатида у, совет аъзу-чиларига нанд-насиҳат ўқиган ва, ҳатто уларни «турмуш бил-лан маданиятни қораловчи» ларсиз, деб қийнатган.

Хўш, сиёзий нуктан на-зарининг қайси асарларда ифо-да этилган — бизда босилган асарлардами, ёки чет элда бо-силган асарлардами?

Бу савол судланувчининг очик-дан-очик мушкул аҳволига солиб қўяди. У хийла вақтгача икки-ланиб туради. Сўнгга ўзини гўлликка солиб бундай дейди:

— Мен аниқни билмайман. Фактлар ўшар нарсас. Сияв-ский буни хоҳлайдими ёки йў-қми, лекин унинг чет элда нашр қилинган асарлар автора

Сиявскийнинг чет элда нашр қилинган иттиборлардан судда тез-тез парча келтириб турла-ди.

Бу асарларда сиёзий сиёсий қарашларини баён қи-лишгани — деб сўрайди про-курор.

Сиявский бир паст жим ту-ради, лекин тўғри жавоб бер-майди.

Уларда сиёзий аъзуви си-ёياتидан позиция баён қилин-ган.

Бир неча дақиқадан кейин

Сиз суднинг саволларига бир неча марта қайтарган жа-вобларини ўзининг сиёсий моҳия-тини аниқроқ жавоб қайта-ради.

Чамаси, қандайдир сиё-сий қараш ифода этилган бўл-са, менинг қандайдир дубҳара-шин бор бўлса керак. Умуман мен бадий асар аътордаги сиё-сий қ